ULLA-FØRRE POSTEN

1

1982 — 5. årgang

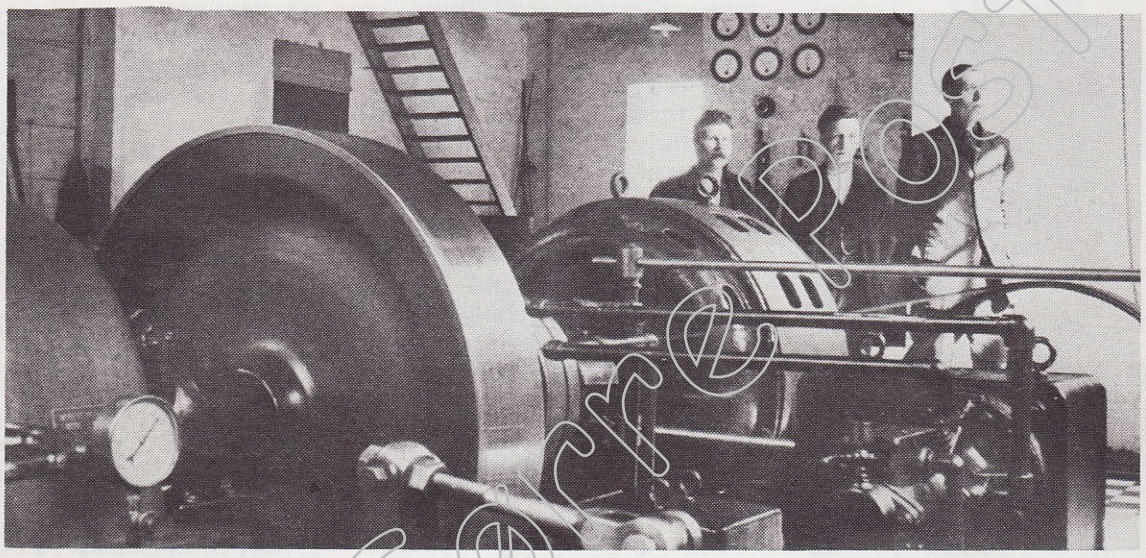

Sand kraftstasjon anno 1914 Se side 4

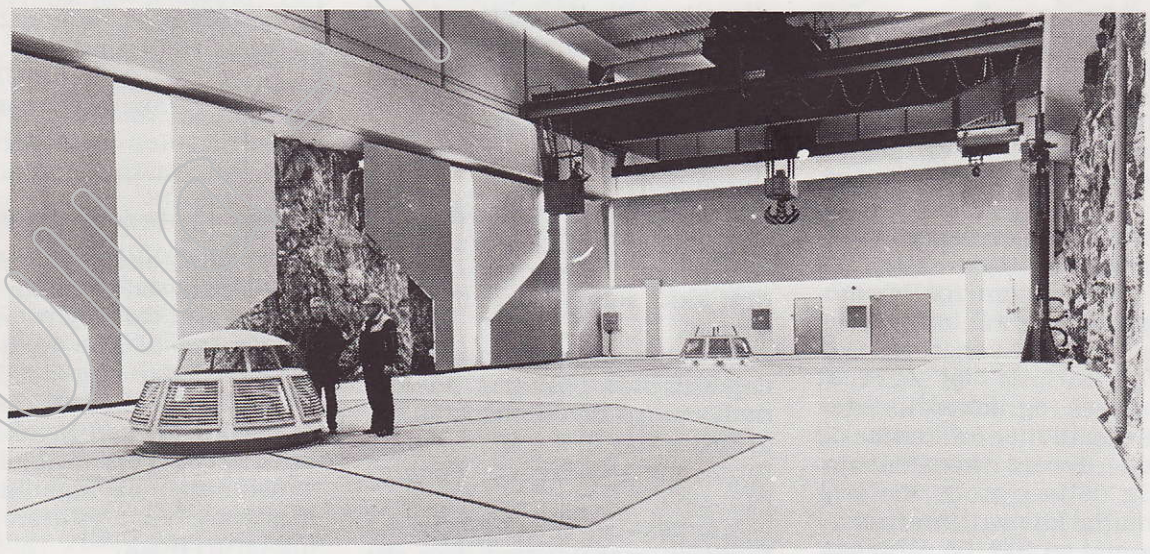

Hylen kraftverk anno 1982 Se side 23

Ulla Førre Posten

ULLA-FØRRE-POSTEN

Utgiver: Ulla-Førre-anleggene og fagforeningene ved anlegget.

REDAKSJONSKOMITE:

Jostein Granli..... — NTL
Olav Dale..... — Arbeidsmannsforeningen
Jonas Sømme..... — NIF/NITO
Vidar Elde..... — Ulla-Førre-anleggene
Jostein Granli..... — Foto

Sekretær: Knut Svendheim

Totaloverslaget for Ulla-Førre prosjektet stiger stadig, og er nu i ferd med å passere 7 milliarder kroner.

Årsakene til dette er mange, og enkelte av dem er helt åpenbare.

—Blant disse er den generelle prisstigning, som føles like hardt for oss som for husmoren, som stadig må betale mer for en og samme varesort.

—Merkbart er det også at planleggere og konstruktører legger opp til mer fullkomne og dermed dyrere konstruksjoner. Og dette gjør de for å få flest mulig kilowattimer ut av det vannet vi har til rådighet. Og med stadig stigende energipriser intensiveres disse anstrengelser.

—Rentenivået stiger, og dermed våre byggelånsrenter.

—Lovgivningen innfører regler for arbeidslivet som nok er ment å gi fordeler for den enkelte, men som totalt sett medfører betydelige omkostninger for et prosjekt som vårt.

—Naturverntiltak øker stadig i omfang, og krever større og større uttellinger.

Alt dette er forhold som vi her ved anlegget ikke kan gjøre noe ved. Vi må bare leve med prisgalloppen og følge de spilleregler som andre har trukket opp for vår virksomhet.

Men på ett område har vi betydelig innflytelse på kostnadene, og det er gjennom den måten vi forvalter og utnytter de midler vi får til rådighet for vår anleggsvirksomhet.

Det er i denne sammenheng vår alles plikt å utnytte så godt som mulig de ressurser som er stilt til disposisjon. Det være seg først og fremst vår egen arbeidskraft, og der nest de maskiner og det materiell som er tilgjengelig.

Fra vår sentrale ledelse har vi fått klar beskjed om at arbeider som løses bedre av andre, skal settes bort til entreprenør.

Dette er en **ordre** som vi på den ene side plikter å adlyde, men som på den annen side må utfordre oss til å gjøre vårt ytterste for å bedre vår konkurranseevne.

Mannskapet ved Oddatjørn, i tunnelen mot Saurdal, har gitt svaret. Vi er minst like gode som andre, bare viljen er til stede.

Ett slikt eksempel alene er imidlertid ikke tilstrekkelig. Ånden fra Oddatjørn må forplante seg til alle våre øvrige arbeidssteder. Og det gjelder oss alle. Stuffmannen-bakstuffmaskinkjøreren-forskalingssnekkeren-reparatøren-oppsynsmannen og ingeniøren. Vi må gjøre vårt ytterste, og vi må løfte i flokk.

Hvis ikke, vil vår egen-regi drift stå i fare.

Jacob Kielland

Vernetjenesten

Nytt arbeidsmiljøutvalg for perioden 82-83.

På møte 17.2. ble nytt utvalg konstituert, og sammensetningen er nå:

Fra de ansatte:
Hermann Vildalen, hovedverneombud, varerepr. Helge Iversflaten
Olav Dale, varerepr. Peder Ådland
Karin Janson, varerepr. Anny Hiim
Fra ledelsen:
Hallvard Holen, varerepr. Jacob Kielland
Arne Fernsteinevik, varerepr. Kjell Stalheim
Sjur Holmestad, varerepr. Gunnar Nesheim
Helsetjenesten: Bjørge Skeie/ Yngvar Braathen
Vernetjenesten: Hans Jørgen Eriksen
Sekretær: Gustav Eggum

I fjor behandlet utvalget 37 saker fordelt på 5 møter.

Geologiske gullkorn

Fjellet har gitt konsulenten mye hodebry — særlig i sørsida.

(Fra en Ulla-Førre-rapport).

Ulla-Førre-Posten

Fagforeningen har ordet

Litt om styringsrett og organisasjonsarbeid, pensjonstrekk i samband med nytt pensjonsgrunnlag og årsmøte

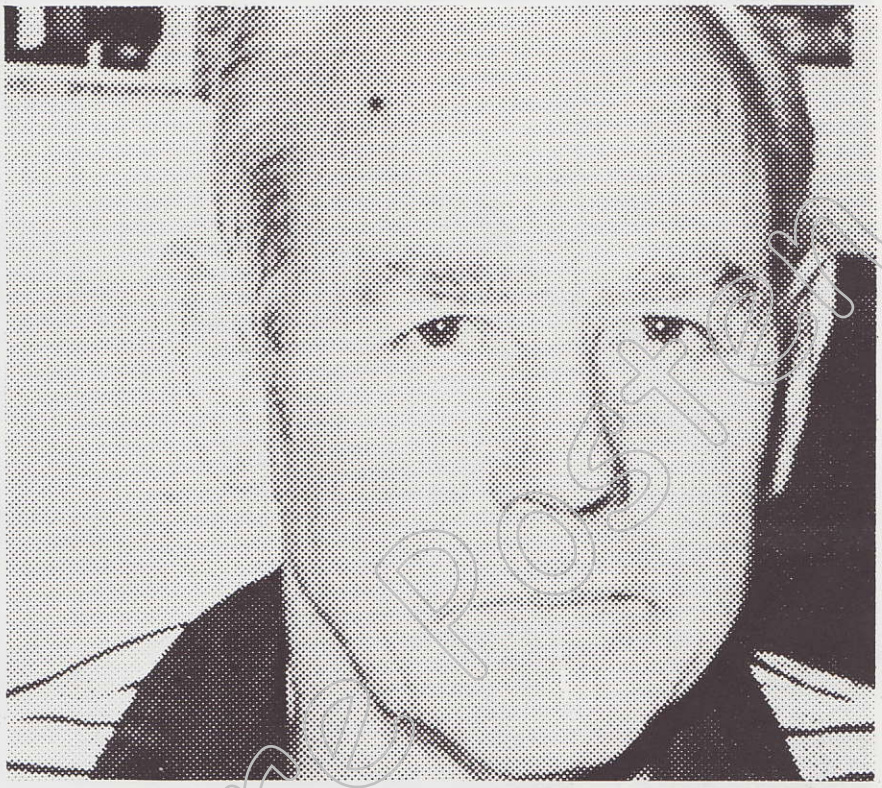

Styringsretten har frå gamal tid sjølvsagt vore på arbeidsgjevarsida, hjå dei som hadde midlane og åtte bedriften. Vi kjenner pyramiden, der ordre og informasjon alltid gjekk ein veg, frå toppen og ned, og dei som utførte arbeidet måtte lyde blindt. Dette gjekk før, men ikkje no, og diskusjonen om kor langt ein skal gå har pågått i lang tid. Eg trur nok at mange av våre yngre leiarar har lettare for å tilpasse seg ein leiarstil i samsvar med kravet frå vår yngre generasjon. Det må bare ikkje gå så langt at vi kastar ansvar over på kvarandre, og blir handlingslamma av den grunn.

Det som er aktuelt for oss no, er plassering av mannskap, da spesielt brakkebetjening. Og her må det være klart at vi alle er tilsette ved Ulla-Førre-anleggene, og at anlegget har tilsett og lønar folk for å styre og plassere der dei finn det mest tenleg for anlegget. Det har likevel alltid vore tatt visse omsyn. Folk som har heimane sine i anleggsområdet, har ofte dagleg kunne kome heim så dei i distrikt med anlegg, har ei gjestingstid utanom det vanlege. Den profesjonelle anleggsarbeidaren – pendlaren, har alltid stilleiande lege i brakka, ofte det same for ham om det var på høgfjell, avsides og langt frå folk. Men om det har vore så, skal ein trass alt vita at også dette er menneske med ønskje om normalt liv.

Det er bare i få høve organisasjonen blandar seg i dette: Når det er grovt urett og diskriminering. Oftast har det ikkje blitt strid, men vi må ha grunn til å bli vonbrotne når menneske kjempar vilt og inbitt seg i mellom, og arbeidet er likt. Det er makt-kamp og eg vil nok tru at det ligg for lågt for det som er kjerna av anleggsbusen, som alltid har vore real, stor og stolt, sjølv i den verste naud, men såg alltid med ringeakt på den som var så liten at alt var prestisje.

Så vil eg nemne litt om vårt nye pensjonsgrunnlag, der forhandlingane no er sluttførde med tilbakevirkande kraft fra mai 1978.

Pensjonistane får såleis tilbakebetala, og dette blir då litt ekstra som vi unner dei så inderleg vel, difor må vi vel no også tilbakebetale den kontingenten med glede.

Det blir ekstra trekk på frå ca. 400-2200 kr. som lønningskontoret med mykje arbeid no sluttfører.

Så skal vi ha årsmøte i Ulla-Førre-arbeidsmannsforening 25. mars 1982 på samfunnshuset i Suldalsosen. Vi får som vanleg mellom andre også gjester frå Forbundet og vonar på godt frammøte.

Med helsing
Olav Dale.

Flere fiskeprosjekt på gang

Svenn Evensgård i Ulla-Førre Fiskeklubb kan opplyse at det arbeides iherdig for å få leiet en fiskestrekning i Lågen også i år. En rekke grunneiere er kontaktet og klubben venter nå på tilbud fra disse.

Primært ønsker en fortsatt å leie på Grov men spørsmålet er om en i år makter å finansiere leie av en såvidt lang og kostbar fiskestrekning. Dette fordi tildeling av Velferdsmidler blir vesentlig mindre i år enn i fjor, Ja, fakta har utvalget antydet at støtten kan bli redusert til en tredel av fjorårets.

Men vi får leve i håpet om at det i alle fall blir en eller annen ordning i år også. I mens får vi finne fram utstyret og begynne å pusse på slukene.

SULDAL EL-VERK

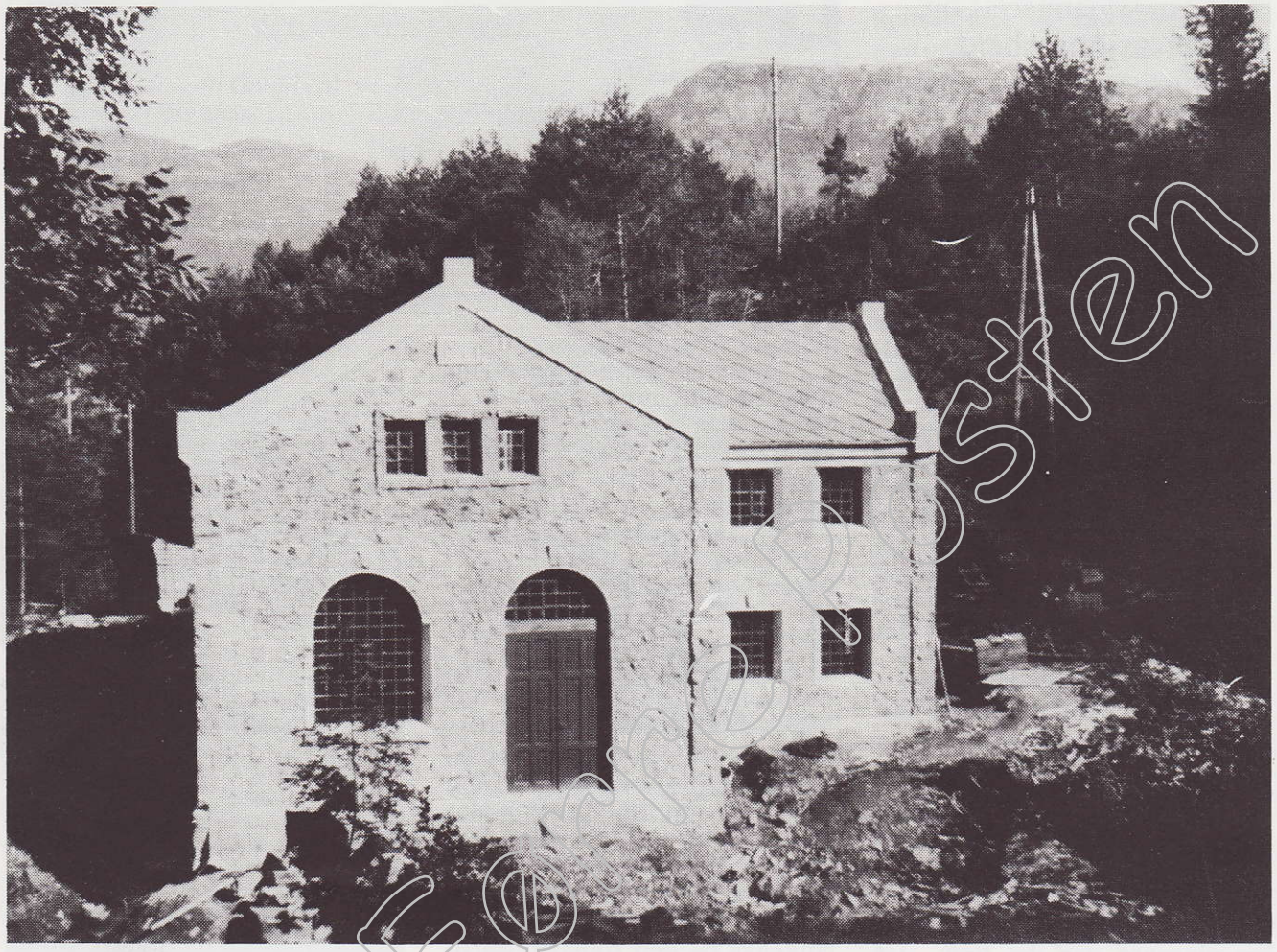

Sand Kraftstasjon fotografert i 1917.

En av de avdelinger innen Suldal kommune anlegget har knyttet kontakt med helt fra begynnelsen, har vært Suldal Elverk. Elverket har en lang livshistorie og en stor vekst i disse årene. Veksten har gått i markerte hopp og U-F Posten har villet markere denne forbindelse ved nedenstående oversikt.

Ved vennlig imøtekommenhet fra avtroppende Elverkssjef Anker Karlsen har vi fått denne redegjørelse:

SULDAL ELVERK
Historie i korte trekk

I 1911/12 gjekk initiativrike personar i gang med planar om å skaffa elektrisitet til Sand, og diskusjonen framover ble livleg. Tenk, — Mosvatnet skulle nyttast til å framskaffa elektrisk lys. Folk gav seg over i undring.

Ja, — heitte det seg ikkje at ein berre kunne vri på ein liten brytar ved døra, og dermed lyste det lamper i rommet! Ord som «normallys» og «Watt» var nye for folk, og det ble opplyst at «elektriciteten» og kunne nyttast til koking og oppvarming. Skulle ein ha høyrt!

Korleis reagerte eldre menneske på dette nymotens påfunnet. Jo, — dei fleste riste på hovudet, for hadde ein ikkje ptroleumslampen, som representerte eit kolossalt framsteg i si tid? Kva skulle ein så med dette påfunnet?

Men likevel ble det til at Sand Heradstyre 28. februar 1913, gjorde vedtak om å byggja eit elektrisitetsverk. Midt under første verdenskrigen, 16. september 1916, lyste lampene opp for første gongen, ved hjelp av kraft frå eit 200 kW aggregat i Sand kraftstasjon, driven med vatn frå Hiimsvatnet.

Det må ha vore reine sensasjonen, men folket på Sand skulle sidan så sanneleg bli vane med kraft og kraftutbygging!

Aggregatet på Sand skulle bli følgd av den største kraftutbygginga i Norge nokonsinne.

U-F Posten

Om nokre år vil den nåverende Suldal kommune levera omlag 10 prosent av den norske elkraftproduksjonen.

I 1936 ble stasjonen på Sand utvida. Effekten kom opp i 350 kW, fordelt på to aggregat. Røyrgaten viste seg for liten til ein slik effekt, så ein klarte ikkje å utnytta heile den auka kapasiteten.

Undet siste verdskrigen steig etterspørselen etter elektrisk kraft. Frå 1945 til 1950 var situasjonen svært vanskeleg med straumrasjonering og vassmangel. Og i tillegg søkte tidlegare Suldal kommune om å få kjøpa kraft frå Sand.

Planar om utviding av damanlegg, røyrgate og kapasitet tok form. Aggregatet på 200 kW blei selt, og det er framleis i drift ved Voss Elektrisitetsverk. Kapasiteten blei auka til 1300 kW, og 20. desember 1950, som ei framifrå julegåve, kunne folk i Nedre Suldal lysa opp stovene sine med elektriske ljospærer.

Men framleis var det mange i Sand kommune som mangla elektrisitet. Hylstranda, eller «Sølvkannestrandå» som Johan Veka seier, hadde ikkje komme med i framskrittet. Her fekk ein ordna med kontrakt om straumlevering frå Sauda kommunale elverk, og linebygginga blei starta i det vanskelege terrenget. I 1957 kunne ljoset skina over Hylstranda og, etter lang ventetid på statsstønad.

Men kraftforbruket i Sand og Suldal bare auka, og det blei difor ordna med suppleringskraft frå Haugesund Elektrisitetsverk, først med sjøkabel i Sandsfjorden. Kontrakt om straumleveranse galt fram til 1975.

Frå 1. januar 1965 ble kommunane Erfjord, Jelsa, Sand og Suldal slått saman til den nåverande storkommunen Suldal, og dette fekk konsekvensar for elverket.

Suldal Elverk ble oppretta på grunnlag av dei tidligare verka Jelsa, og Erfjord El-lag, Sand kommunale Elektrisitetsverk, Suldal Elektrisitetsverk N (for Nedre), Øvre Suldal, Røsk,

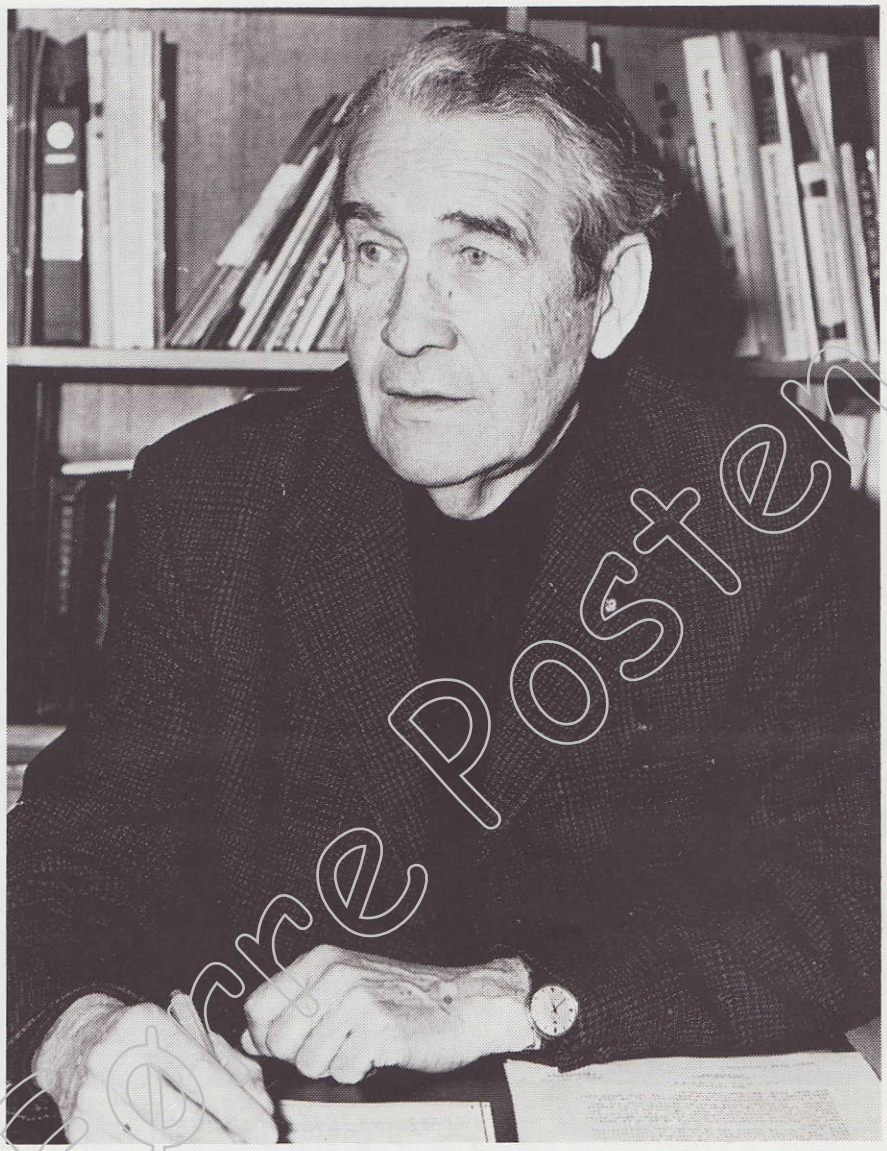

Elverksjef Anker Karlsen.

Røldal og Øvre Suldal Kraftlag, frå 1966, og Jøsenfjord Ellag frå 1966. Fire dieselaggregater ble skaffa for bruk på avsidesliggjande stader.

Kraftforbruket sto framleis ikkje i forhold til mengda. Vinteren 1965/66 måtte ein kjøpa dyr kraft frå Sunnhordland Kraftlag. Men så kom utbygging til Røldal-Suldal Kraft A/S i gang i 1966. Nå kunne kommunen ta ut konsesjonskraft frå Nesflaten, og ein hadde fått rikelege mengder elkraft, innan kommunen sine eigne grenser. Det tekniske samarbeidet dei to kraftverka i mellom har heile tida vore særs godt.

I åra framover sto elverket framfor svært store utbyggingsoppgåver, men ved hjelp av gode medarbeidarar ble distrikt etter distrikt innanfor forsyningsområdet forsterka.

Ein skulle nå tro at kraftutbygginga var slutt i Suldal, men nei. NVE-Statskraftverkene hadde sondert terrenget i andre deler av Suldalsheiane, og hadde komme til at ein her kunne byggja eit av landets største kraftverk. Ved det eine orienteringsmøtet etter det andre sto kraftverksdirektør Sigurd Aalefjær, overingeniørene Y. Mæhlum og E. Tønnevold og andre fram og snakka med patos og kraft om all herlegdomen som skulle bli suldølane til del dersom dei fekk byggja ut. Men det var i alle fall **ein** som hadde kritiske

Suldal Fønne Posten

Fra arbeidet med ny rørgate i 1946. Fra venstre: Anker Karlsen, Torkel Torkelsen, Erling Eide, Hadle Eide Helland (bakerst) og Tor Møgedal.

merknader til denne saka. Oppstanden var stor blant miljøvernidealistene. Men eg vil tro at desse folka ikkje har opplevd straumrasjonering på kroppen sjølv.

Konsesjon ble gjeve, og anlegget starta opp i 1973. Hadde arbeidsplassar og folketal minka før, så ble brått alt endevendt, og Suldal Elverk kom midt i skotlina. Spørsmålet var om Suldal Elverk kunne hjelpa til med kraftoverføring frå RSK til anlegget, via sine liner? Og elverket følgde dei gode tradisjonane sine, og overføringane ble ordna på beste måte.

Nå starta ei interessant og hektisk tid. Brakker, kontor, verkstader, bustadfelt o.s.b. skulle ha elektrisitet. For å løysa alle problema dette reiste ble det etablert eit godt teknisk samarbeid mellom NVE-Ulla-Førre-anleggene og Suldal Elverk.

Dette skjedde på eit tidleg tidspunkt.

Oppgåvene har ikkje blitt løyst utan tekniske uhell, noko som både anbonnentar og anlegget har fått merka.

Etter kvart som produksjonen tek til ved anlegget skal NVE-Vestlandsverkene overta drifta frå fjernstyringskontrollen i Sauda. Suldal kommune v/elverket kan ta ut konsesjonskraft etter gjeldande reglar, og av denne grunn skulle Suldal Elverk stå svært sterkt i framtida når det gjeld tilgjengeleg kraftmengder.

Elverket sine elkraftmengder har auka frå 200 kW i 1916 til ca. 13000 kW i 1981.

Men historien har og ei anna side. I den første tida var elverket sine prisar noko av dei lågaste i fylket, medan dei nå er mellom dei høgaste. Grunnane til dette er i stor grad den høge prisen på konsesjonskrafta frå RSK. Dette er beklageleg. Likeså er dei siste utspela frå departementet triste.

Skal Norges største kraftkommune ha så høge prisar på elektrisk kraft?

Så til slutt: Om ei tid kan alle nytta ny skiheis ved Mosvatnet, — driven med elkraft frå Suldal Elverk!

Lukka til!

Anker Karlsen
elverksjef

Kanskje bedre samhold før enn nå:

Ellers en gledelig utvikling innen anlegg sier veteraner ved Ulla-Førre som nå takker av

En av Statskraftverkenes mange trofaste anleggskarer som går over i pensjonistenes rekker i sommer, er Magnar Finset.

Vi finner han i en ledig kveldsstund på brakke 3 i Saurdal — opptatt med å legge kabal, som er en vanlig fritidsbeskjeftigelse for så mange av brakkebeboerne.

— Om jeg gleder meg til en pensjonisttilværelse?

— Selvsagt gjør jeg det. Det er jo det jeg har sett fram til så lenge, sier han. — Nå får jeg rikelig anledning til å drive med jakt og fiske, en hobby som er meg langt mer kjær enn dette kortspillet.

Finset som fyller 62 år om ikke så lenge, har 32 års tjeneste i NVE, og han kan også se tilbake på en tids praksis hos private entreprenører. For tiden jobber han som bakstuffmann. I en årrekke har han kjørt forskjellige anleggsmaskiner, og det er vel ikke den ting innen tunnelbransjen som han ikke har vært bort i.

— Anleggslivet før og nå?

— Det kan vanskelig sammenlignes. — I min ungdom måtte du være godt rustet med krefter og helst være ekstra kondisjonssterk for å kunne følge med. — I dag går alt så mye lettere, takket være de tekniske fremskritt, og så er vi jo stort sett kvitt nattskiftet, og vi har fått så mye kortere arbeidsuke.

— Den største ulempen ved anleggslivet i dag?

— Nå som før: at veien hjem blir så alt for lang og strabasiøs for de fleste. — Jeg bor i Surnadal og har omlag 900 km å kjøre for å komme hjem. Slikt passer ikke for en familiemann, sjølsagt. — Den som velger å bli anleggsslusk, burde vel helst ikke gifte seg!

— Du jobbet jo i mange år på Auraanlegget og lå til dels langt innpå fjellet?

Sverre Amundsen (t.v.) og Magnar Finnset.

— I den tid bodde jeg i Eikesdalen og kom meg gjerne hjem hver helg. — Om vinteren gikk vi på ski, og det ble en 50 km eller vel så det å gå med helga for å hilse på familien.

— Men ingen sure miner hos anleggsfolka av den grunn?

— Nei, man måtte bare godta tingenes tilstand som de var. — Det var jo så vanskelig om godt betalt arbeid i den tid.

— Hva med fortjenesten før og nå.

— For 30 år siden eller vel så det, kom vi i høyden opp i en timefortjeneste på 3-4 kr.. — Ingen tvil om at også anleggsfolk har fått det mye bedre etter hvert, også lønnsmessig.

— Noen forskjell på anleggsmiljøet før og nå?

— Samholdet anleggskarene imellom var kanskje bedre før. — Man ble som brør nesten, og det skyldtes vel at man ble isolert fra omverdenen og sivilisasjonen sammen i lengre tid av gangen. — Nå har jo nesten hver mann sin bil, og de aller fleste drar hjem nokså ofte, mange hver helg, og så som her, noen også hver dag.

— Og du er fornøyd med boligforholdene?

— Statskraftverkene har jo alltid sørget forholdsvis godt for sine folk i så måte. — Det eneste jeg savner er en ordentlig badstue. — Det skulle man hatt i alle forlegninger innpå fjellet...

— Ja, det skal nok bli en gledens dag for meg når jeg om ikke så lenge pakker kofferten og drar hjem til Mosjøen for godt. — 40 år som rallar, det får være nok.

— Det er en av de mest solide stuffkarene i Saurdal, Sverre Amundsen, som sier dette.

— Er det brakkelivet eller arbeidet du er mest lei?

— Det er brakkelivet som er det verste for oss langpendlere. — Lite og ingenting har man å fordrive fritida med her oppe i fjellet, i helgene har en jo nesten inntrykk av at tida står stille.

Sverre Amundsen (62) er egentlig østlending fra Kalbu,

Over til side 12

Aalefjær og Smith i intervju med Ulla-Førre-posten:

«Kanskje oppstart i Breheimen neste år»

Like før Ulla-Førre postens første nummer i 82 skulle gå i trykken dukket to svært så celebre herremenn opp på anlegget. Nemlig kraftverksdirektør Sigurd Aalefjær og bygningssjef Per Tønder Smith. Intervjuer med de to har lenge stått øverst på redaksjonskomiteens ønskeliste, men på grunn av uheldige sammentreff har dette hittil ikke latt seg passe inn med noen av de mange tidligere besøk.
Dette var en sjanse vi grep med begge hender.
Og meget sporty stilte Aalefjær og Smith promte opp til en liten prat med Ulla-Førre postens utsendte.

Tradisjonen tro her i bladet startet vi vår utspørring med å be om de to herrenes personalia:

Sigurd Aalefjær kunne berette at han etter endt sivilingeniørutdannelse begynte i Norsk Hydro i 1941. Men allerede året etter var han på plass i brakka i Ullevålsveien, hvor NVE' Kraftverksavdeling den gang hadde sine kontorer. I 1944 reiste han til Noreaneggene og var med på utbyggingen der fram til 46.

Etter et lite sidesprang til Drammens Elektrisitetsverk og utbyggingen av Kaggefoss i en treårsperiode fra 46, gikk Aalefjær så tilbake til moderhuset i 49. Siden den gang — dvs. i en sammenhengende periode på 33 år — har NVE vært hans arbeidsplass. Etter omorganiseringen i 1960 har Aalefjær vært direktør for Statskraftverkene.

Også Per Tønder Smith startet sin karriere i NVE i brakka i Ullevålsveien. Det var i 1946. Han hadde da vært innom et konsulentfirma først. Da Bygningsavdelingen ble opprettet i 48 gikk han over i denne og arbeidet der i tre år.
Smith dro så nordover til Røssåga-anlegget som i første omgang ble hans arbeidsplass til 57. Etter en «fransk visitt» til Syd-Norge og Tokke var han høsten 58 tilbake på Røssåga hvor han denne gang stoppet i 3 år. I 1961 ble kursen for godt lagt sydover til Bygningsavdelingen i Oslo. Fra 1971 har Smith vært avdelingens sjef.

— — — — —

Som kjent har regjeringen nylig bestemt at kraftutbyggingsprosjektene Breheimen, Svartisen/Saltfjellet og Etna-Dokka skal tas ut av den såkalte «Samlet plan» og konsesjonsbehandles. (De to førstenevnte av disse er Statskraftverkutbygginger). Det ble samtidig gjort klart at en «Samlet plan» neppe vil være klar, dvs. Stortingsbehandlet før i 1985.

Disse hendelser danner utgangspunkt for de neste spørsmål vi stilte Aalefjær og Smith.

— For det første, når tid regner dere med at arbeidene i Breheimen og Svartisen/Saltfjellet kan starte opp?

Etter det som nå har skjedd tror vi bestemt at konsesjon vil bli gitt i 84. Svaret er samstemt. Når det gjelder Breheimen så kan startsignalet muligens komme allerede neste år, legger Smith til. Det er håp i røsten.I alle fall så vil arbeidene i marken bli startet opp så snart konsesjon er gitt.

— Hvordan innvirker det som nå er bestemt på Statskraftverkenes utbyggingsplaner?

Forsåvidt er det positivt at en nå i hvertfall har bestemt noe, svarer Smith. Men den stadige utsettingen av behandlingen av utbyggingsplanene for Breheimen og Svartisen/Saltfjellet har gjort at vi nå er kommet opp i den situasjonen som vi minst av alt ønsket. For det første så har forsinkelsene ført til at vi nå har måttet bygge oss ned bemanningsmessig. F. eks. så skulle de tunnelmannskapene som nå etter hvert har blitt ledige på Eidfjord og Ulla-Førra kunne vært overført til nye utbygginger. Usikkerheten har dessuten medført at vi også har mistet andre verdifulle medarbeidere.

Ja, og etterhvert fører forsinkelsene til at byggetiden må komprimeres dersom den forventede behovssøkning når det gjelder elektrisitet skal kunne dekkes opp, supplerer Aalefjær. Dette er i så fall stikk i strid med utbyggingskommunenes ønsker.

— Kan dette innvirke på forholdet mellom drift i egen regi og bortsetting i entrepriser?

Ja, opplagt, svarer Smith, tap av dyktige medarbeidere og en forsering av utbyggingene vil helt naturlig føre til at mere arbeid må settes bort.

— Hvordan vurderer dere generelt sett arbeidstempoet og kostnadene ved egenarbeidene her på Ulla-Førre?

Kostnadene pr. produsert enhet ved enkelte arbeidssteder, ved egenarbeidene gir grunn til alvorlig bekymring, svarer Smith. Selv om forholdene varierer fra arbeidssted til arbeidssted så driver vi generelt sett ikke godt nok. Riktignok så har en jevnt over maktet å holde terminplanene, men det har kostet for mye.

— Kan en fortsatt lav effektivitet og høye produksjonskostnader på egenarbeidene medføre at en større prosentandel av arbeidene heretter blir bortsatt i entrepriser?

Ja, er Aalefjærs entydige svar. Vi må også bli flinkere til etterhvert å ta konsekvensen av produksjnsresultatene på den enkelte arbeidsplass. Ja, selv om vi både har rigget og satt i gang selv, så må arbeid-

ene kunne settes bort når egenregidriften blir for kostbar.

Her må det imidlertid poengteres at vi etterhvert ofte og har fått føle at bruk av entreprenører heller ikke er uten problemer, supplerer Smith. Tallet på negative overraskelser også med bortsetting i entrepriser begynner etter hvert å bli temmelig stort. Og disse erfaringene går både på økonomi i form av konkurser, akkorder og ekstra-regninger m.v. og det med å holde oppsatte terminplaner.

— Hvilke yrkeskategorier vil det i første omgang bli behov for til de to nye storanleggene?

Ja, det blir ganske fort alle typer mannskaper det, sier Smith.

— Kan det være fare for at oppstarten av nyanleggene rent bemanningsmessig skal skape problemer for sluttføringen av Ulla-Førre?

Vanskelig å tro det, svarer Aalefjær. Med så lange utbyggingstider som det her er tale om (15-20 år), så vil ikke toget gå fra en selv om en må vente en stund på overføring, føyer Smith til. Alle vil få sin sjanse.

— Dere nevner utbyggingsperioder på 15-20 år. Det vil være av svært stor interesse for de her på Ulla-Førra som kan tenke seg å satse på Statskraftverkene videre å få vite hvordan utbyggingsprogrammet fremover ser ut. Kan dere si noe konkret om dette?

Ja, svarer Smith. Vi har nylig satt opp en revidert plan for ønsket utbyggingstakt fram mot århundreskiftet, basert på forventet elektrisitetsbehov etter gjeldende prognoser. Denne kan dere få lov til å ta inn i bladet. (Se oversikt).

— På hvilke områder har innføringen av den nye arbeidsmiljøloven gitt seg de henholdsvis mest positive og mest negative utslag, slik dere ser det?

Det at nattskiftene er falt bort synes vi nok alle er et stort gode, svarer Aalefjær. Det som generelt sett må oppfattes som negativt med loven er at den i enkelte situasjoner utnyttes langt, langt utover intensjonene.

Kraftverksdirektør Sigurd Aalefjær (til høyre) og bygningssjef Per Tønder Smith (til venstre) intervjues av Sømme (t.v.) og Svendheim

—Kan dere konkret si noe om hva gjennomføringen av den nye loven egentlig har kostet Statskraftverkene?

Nei, men vi vet at den har kostet langt mer enn det folk flest tror og noen politiker er villig til å innrømme.

— Hvilken konklusjon tror dere at Leiroutvalget vil komme fram til i spørsmålet om NVE's fremtidige organisasjonsform?

Vi tror at Statskraftverkenes stilling må bli styrket vesentlig enten det blir skilt ut fra NVE eller ikke, er Aalefjærs smilende og diplomatiske svar. Både hva angår økonomi og ikke minst på personalsiden.

— Hvor raskt vil en eventuell adskillelse kunne effektueres?

Det skulle ikke behøve å ta lang tid. Maksimalt ett år.

— Dere har begge en anleggsfortid. Ser dere noen vesentlig forskjell på datidens anleggsslusk eller rallar og nåtidens moderne anleggsarbeider?

Ja, noe har nok gått tapt underveis, svarer Smith. Vi har fått mer formaliserte og pådyttede samarbeidsformer. Det er papirarbeidet som dominerer. Ja, og mindre personlig kontakt, supplerer Aalefjær. Det direkte og nære samarbeidet fra den såkalte grasrota og helt opp, er nærmest en saga blott.

— Det fremgår av lokalpressen at ordføreren i Suldal har sendt brev til Kommunaldepartementet og Leirutvalget og bedt om at opprettelsen av en NVE-avdeling her i kommunen blir vurdert. Hvordan ser dere på dette spørsmålet når det gjelder Statskraftverkenes fremtidige funksjon i området?

For vår del kan jeg ikke se noen som helst begrunnelse for å opprette flere avdelinger enn de vi allerede har i distriktet, slår Aalefjær fast. Vår driftsavdeling i Sauda med underkontor i Suldalsosen dekker fullt ut de behov vi har. Hvordan dette spørsmålet stiller seg for resten av etaten, har jeg imidlertid ingen formening om.

— Til slutt et ikke uvesentlig spørsmål for oss i redaksjonskomiteen. Leser dere Ulla-Førre Posten?

Ved siden av all annen post så strømmer det daglig over nær sagt tonnevis med blader og brosjyrer, svarer Aalefjær. Men Ulla-Førre Posten tar jeg meg bestandig tid til å bla igjennom.

Ja, i like måte, sier Smith. Selv om det forsåvidt ikke kommer fram så særlig mye nytt for oss som daglig er opptatt med de forskjellige sider ved anlegget, så blir bladet alltid gjennomgått.

Og ikke minst dette siste var jo en hyggelig oppmuntring for oss som steller med bladet.

Ulla Førre Posten

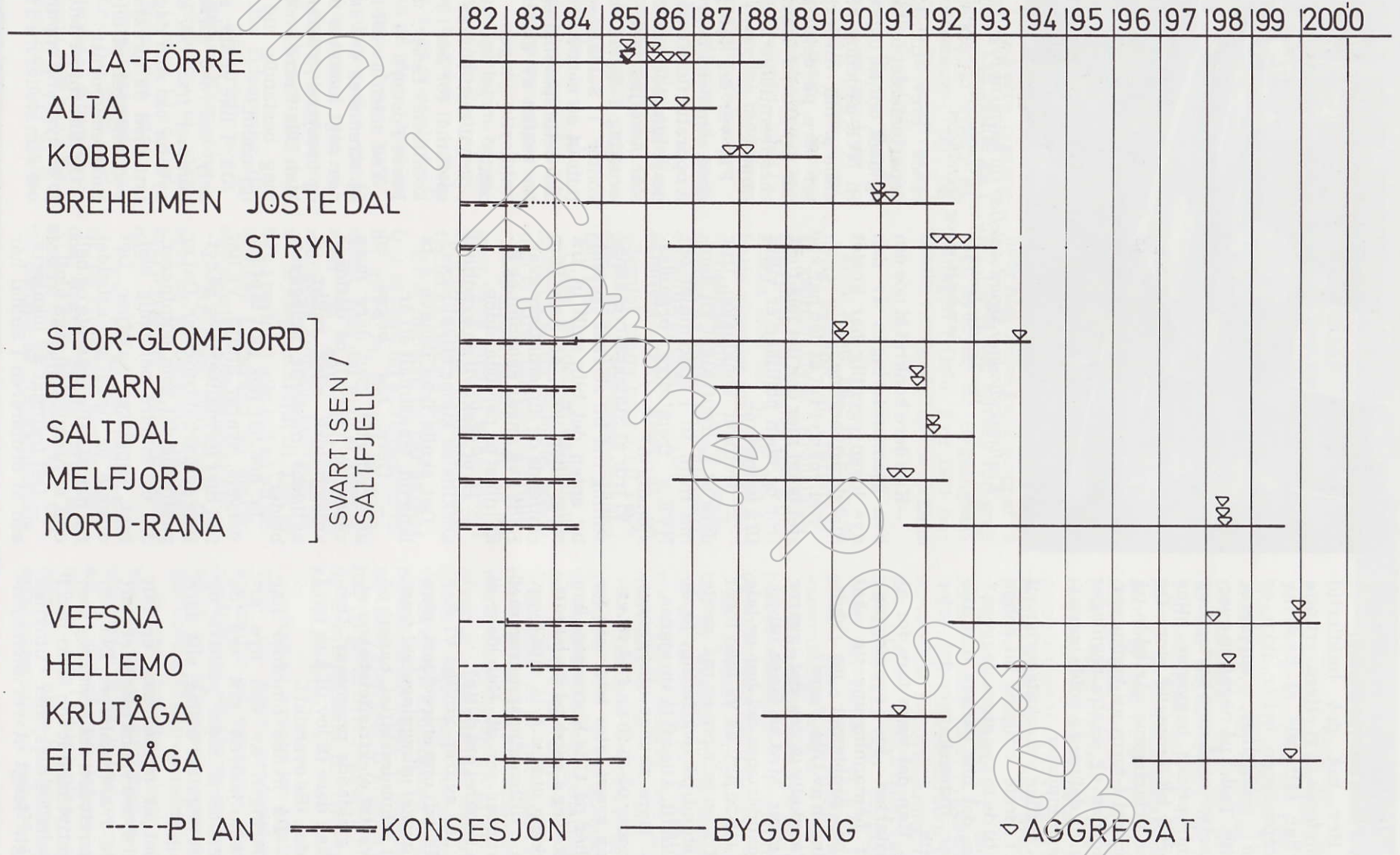

Ulla-Førre-Posten

Minne frå ei lukkeleg tid som ikkje lenger er

Det står ein eldre, gråsprengd mann på NVE si bryggje i Hylen, komen heilt frå Tysvær for å sjå korleis kraftverkfolka har rota det til i det som for han ein gong var ei eventyrverd. Konrad Søvik heiter han, og er ein av dei mange tysværingar som i gamal tid kvar somar kom inn Hylsfjorden med store sauedrifter.

— Minner frå ei tid som ikkje lenger er ? — Jau, det hev eg, og nokre av dei mest gjevande og minneverdige stunder i mitt liv hadde eg nett her i Suldal for 40 og 50 år sidan, seier han.

— Aller best minnast eg ein stille, fin og solrik dag på Suldalsvatnet. Det var under krigen. Vi hadde vore ein tur til fjells med sauene våre, og på turen heim gjekk vi ombord i den gamle «dampen».

Det var så stille at det speilblanke vatnet med grønnskjer i spegla ein himil av. — Vi var innom kvar bryggje langs vatnet. Der stod det rekkjer med finkløvd bjørkeved. — Det var einaste drivstoffet dei fekk her den gong. — Men skipparen og fyrbøtaren såg likevel så lukkelege ut, tykte eg. — Og slik var det og med konene som kom med sine teier og tiner. Dei kom med smør, ost og salt, godt kjøt som skulle sendast til slekt og vener lenger nede i dalen og kan hende og heilt til byen der mange i den tid ikkje hadde smør til brødskiva kvar dag.

— Så her møtte du eit lukkeleg folk i ei tid då folk flest i heile Europa hadde det sers vondt?

— Ja, for meg tyktest det å vera slik. — Kan hende var folk flest lukklegare då enn nå. — Dei hadde ei rikare naturkjensle, større evne til å glede seg over dei nære ting.

Medan vi står slik og småpratar om ei tid som ikkje lenger er, kjem og Kristian Hylen som i mange år so å seie har vore einebuar her i Hylen. Før kraftutbyggjinga kom, var han heilt isolert frå omverda i lange tider når vinterane var på det verste.

Anleggsfolket har vore greie å ha med å gjera, seier Kristian Hylen.

— Kva eg tykkjer om kraftutbyggjinga? — Han tyggjer på spursmålet, vil helst ikkje svare.

— Visseleg mange ulemper ved å få ei stor kraftstasjon so nær innpå livet (berre vel 100 meter unnan), men du har då fått veg til gards, takka vera NVE.

— Ja, det er greitt, og eg har og fått meg bil, men veg og bil er ikkje alt. — Den fine naturstemninga er her ikkje lenger, og eg har liksom ei kjensle av at ikkje eig so mykje lenger heller.

— Og eg er redd den underjordiske fossen (280 kbm. i sekundet) vil øydeleggja fisket. — Før i tida stod ofte sjøauren so tett i elveoset her at ein kunne håve den i land utan annan reidskap enn håven. No er det ikkje slik lenger, og so er eg redd for at straumdraget frå det svære anlegget vil undergrava grunnen for den gamle bustaden min.

— Du har hatt ei tid med stor omstilling på mange slags vis.

— Ja, det skal vera visst, men anleggsfolka har vore greie å ha med å gjera og eg har fått mange vener blant dei.

— Men Hylen er ikkje lenger kva den var, eit huldrestemt eventyrrike, ei draumeverd for det stressa menneskjet, tenkjer vi.

Larmen frå karavaner med bilar bryt stilla. — Ingen har stunder til å taka det med ro og nyta naturen nå idag som i «dampen» si tid. — Kan hende har vi mist noko av det mest verdfulle i oss i det stressande, kvilelause jaget etter pengar!

Kjetil Sandåsen.

Utsira Folkeblad

AKAN

Anlegget's AKAN utvalg har utarbeidet retningslinjer for anleggets personalpolitikk vedr. misbruk av alkohol i arbeidstiden.

AKAN utvalget er sammensatt av følgende:
Per Kolseth, representant for ledelsen.
Sigmund Opedal, representant for NAF
Randi Jørgensen, representant for NTL
Per Åbø, hovedkontaktmann.

Hovedkontakten har nå vært i virksomhet en stund og har observert og fått melding om alkoholmisbruk/problem på de forskjellige arbeidsplassene våre.

Vi har med vekslende hell gitt behandling og til dels henvist til behandling på institusjon. Det er vanskelig her å gi noen vurdering av behandlingsresultatene. Vi vet imidlertid at de som har alkoholproblemer egentlig bare har en veg å gå, nemlig totalavhold. Derfor er det så viktig at alle med alkoholproblemer er klar over at skal han få hjelp, må han og ofre og satse noe sjøl. Skal vi kunne gi hjelp er det ikke nok å sette opp fine retningslinjer uten å følge opp med hjelpetiltak.

Hvem skal gi hjelp? Er det hovedkontakten, akanutvalget, bedriftslegekontoret? Ja, vi skal hjelpe, men vi ber om hjelp fra alle arbeidsledere på alle plan, oppsynsmenn, avdelingsledere og ikke minst arbeidskameratene.

Nedenfor gjengis retningslinjene og vi ber om at alle leser og etterlever disse. (Retningslinjene er tidligere sendt ut til alle ansatte)

Alkohol er farlig, ikke bare i trafikken, men representerer også en stor fare på arbeidsplassene.

Per Åbø.

RETNINGSLINJER

1.
Enhver som opptrer påvirket eller nyter alkohol/narkotika i arbeidstiden skal beordres til å forlate arbeidsplassen.
Ved annen gangs forseelse gir bedriften skriftlig advarsel. Gjenpart av advarselen sendes hovedkontaktmann og tillitsmann.

2.
Fortsetter misbruket, vil arbeidstakeren få skriftlig anmodning om å søke kontakt med hovedkontaktmann, og om å forplikte seg til å gå inn i det behandlingsopplegget som ville bli bestemt. Gjenpart av pålegget sendes til hovedkontaktmann og tillitsmann. Behandlingserklæringen underskrives.

3.
Ansatte, som enten frivillig eller etter anmodning aksepterer bedriftens behandlingspolitikk, kommer inn under hovedkontaktsmannens behandlingsopplegg.

4.
Hovedkontaktmannen har rett til å søke kontakt med lege/sosialkurator når dette måtte være nødvendig.

5.
Hvis behandlingsopplegget ikke blir fulgt, eller hvis behandlingsopplegget ikke gir tilfredsstillende resultat, skal dette drøftes mellom den behandlende lege, hovedkontaktmann, personens nærmeste overordnede og tillitsmann. Tilfeller som en mener må oppgis, meddeles anleggsledelsen og saken blir behandlet som vanlig personalsak.

6.
Misbrukere som på eget initiativ anmoder om behandling, skal ytes bistand.

7.
Behandling på kursted, klinikk eller annen institusjon vil bli vurdert av hovedkontaktmann, sosialkurator og event. lege.

8.
Går det mer enn et år etter siste forseelse, ansees samtlige advarsler bortfalt.

BEHANDLINGS-ERKLÆRING

Jeg erklærer at jeg er gjort kjent med bestemmelsene ved Ulla-Førre anleggene for behandling av tilfeller av alkhol/narkotikamisbruket som innebærer overtredelse av gjeldende overenskomst
Jeg er villig til å gjennomgå den behandling som anleggets hovedkontakt, sosialkurator og event. lege bestemmer.
Jeg godtar at behandlingen også kan omfatte kontakt i hjemmet.
Behandlende lege skal melde fra til bedriftens hovedkontaktmann hvis legens anvisninger ikke blir fulgt, eller det ikke er utsikt til at legekontrollene fører til bedring.

★ *Kanskje bedre*

men han dro tidlig nordover sammen med sine foreldre som fulgte Nordlandsbanen. — På Nordlandsbanen fikk også han Sverre seg jobb så tidlig som i 1941, og siden har det falt i hans lodd å være anleggsarbeider, noen år i Korgen, så Skjomen og siden 76 ved Ulla-Førre.

— Jeg hadde aldri reist så langt hvis det ikke hadde vært fordi jeg hadde pensjonen å se frem til i forholdsvis ung alder, sier han.

Amundsen bygde seg nytt hus i Mosjøen i 60 åra, og nå ser han fram til å komme heim for å flikke og pynte på det.

— Du har jo for det meste bare drevet med tunnelarbeid. — Hva med helsetilstanden?

— Det er dårlig med hørsla og jeg er nok langt mer tungpusten enn en mann i min alder bør være.

— De fleste tunnelfolk blir vel redusert en del rent helsemessig i årenes løp?

— Neppe tvil om det. — Det er et hardt yrke på så mange slags vis. — Og vi skal vel lete lenge etter å finne en yrkesgruppe hvor gleden over å bli pensjonist er større enn hos oss tunnelfolk.

Kjetil Sandåsen.

Ulla Førre Posten

Førrevassdammen anno 1987

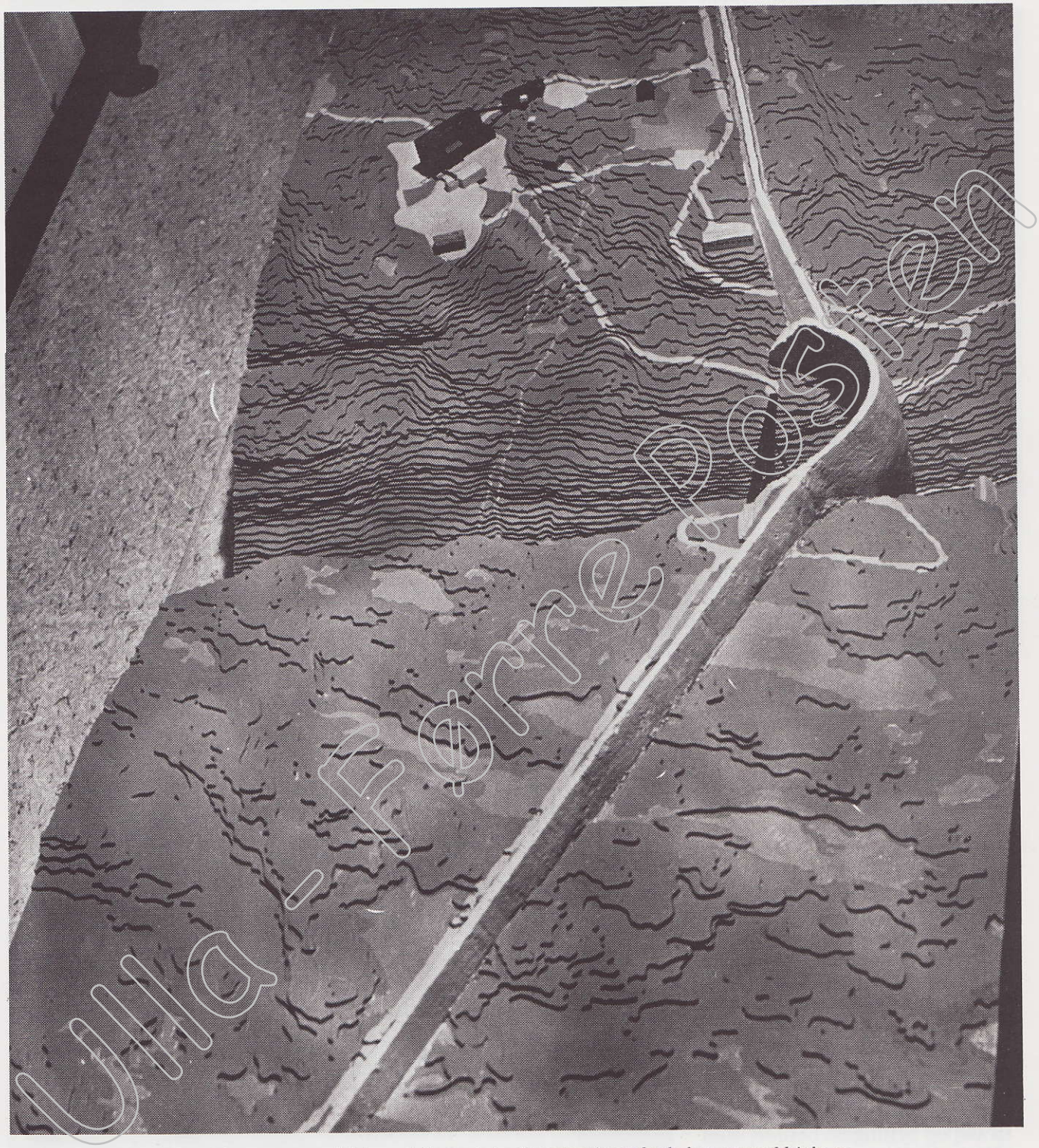

Mens Førrevassområdet ennå ligger i sin dypeste vinterdvale kan en ved hjelp av denne modellen more seg med å kikke litt inn i framtiden. Slik vil den enorme betonghvelvdammen fortone seg i 1987 da den i følge termin-planene skal stå ferdig

Som enkelte kanskje husker er lengden på Førrevassdammen hele 1279 m. Største høyde (i juvet) er 90 m og det vil totalt medgå 250.000 m3 betong.

INNTAK SANDSA, VED UFØREBERGET

De som har kjørt forbi Sandsavatnet i det siste har ikke unngått å se store forandringer. Ved oppstart av 1. maskin i Kvilldal i midten av desember startet bruken av dette vannmagasin.

Gjennomslaget gikk i bunnen av vannet på ca. 50 m dybde. Av anleggstekniske hensyn ble det skutt ut et gjennomslagshull på ca. 20-25 m2. Ved å tappe vannet senere skulle det sprenges til fullt profil.

Når dette skrives er vannet nede og forberedelser til sprenging i full gang. Det første som er blitt gjort er å bygge en adkomstvei til inntakshullet. Massen til denne ble tippet i vannkanten under sprengningen av driftstunnelen.

Veien er ca. 550 m lang, solid underbygget, den følger bunnprofilet i store trekk. Denne veien er bygget som adkomst til hullet primært. Utstrossingen av inntaket til full bredde blir utført til å få til den riktige hydrauliske utformingen. Hele inntaket skal sprenges, vi håper å slippe å bruke noe betong. Utsprengt masse som faller ned i sjakten skal lastes opp og kjøres vekk.

Parallelt med utvidelsen av inntaket skal det fylles en ringmur rundt dette, også av steinmasse fra tunnelen. Dette for å holde tilbake den fine massen fra bunnen av magasinet som ellers kan suges inn og både føre til tilslamming i Suldalslågen og ekstra stor slitasje på turbinene i Kvilldal.

Arbeidet er satt bort i entreprise til firma G.R. Sending fra Dalen i Telemark. Sending har hatt og har en hel rekke med kontraktsarbeider her på anlegget. Styrken er på 5 mann til vei og fyllingsarbeider, som blir forsterket med noen få til, ved boring og sprengingsarbeidene.

Arbeidet ble påbegynt omtrent midt i januar og hvis alt går etter planen, skal det avsluttes før vårflommen

Fra byggingen av adkomstveg til inntaket.

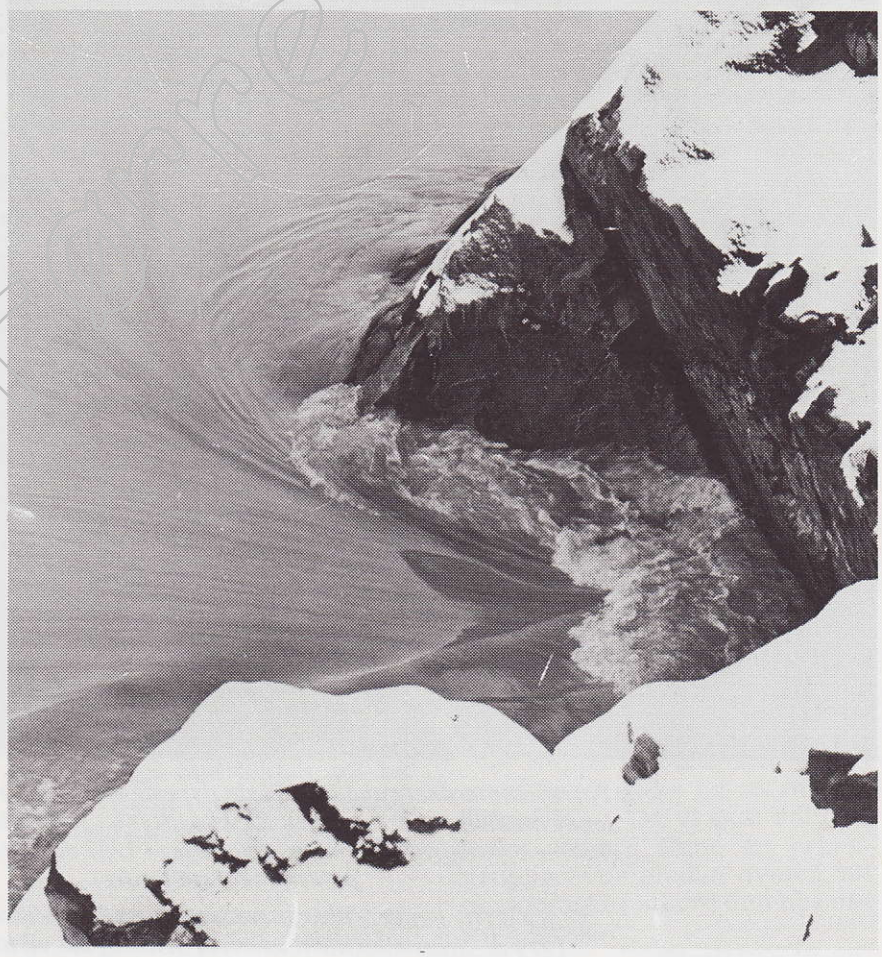

Sandsa tappes ned.

Uniform Poster

Trykksjaktboring i Saurdal

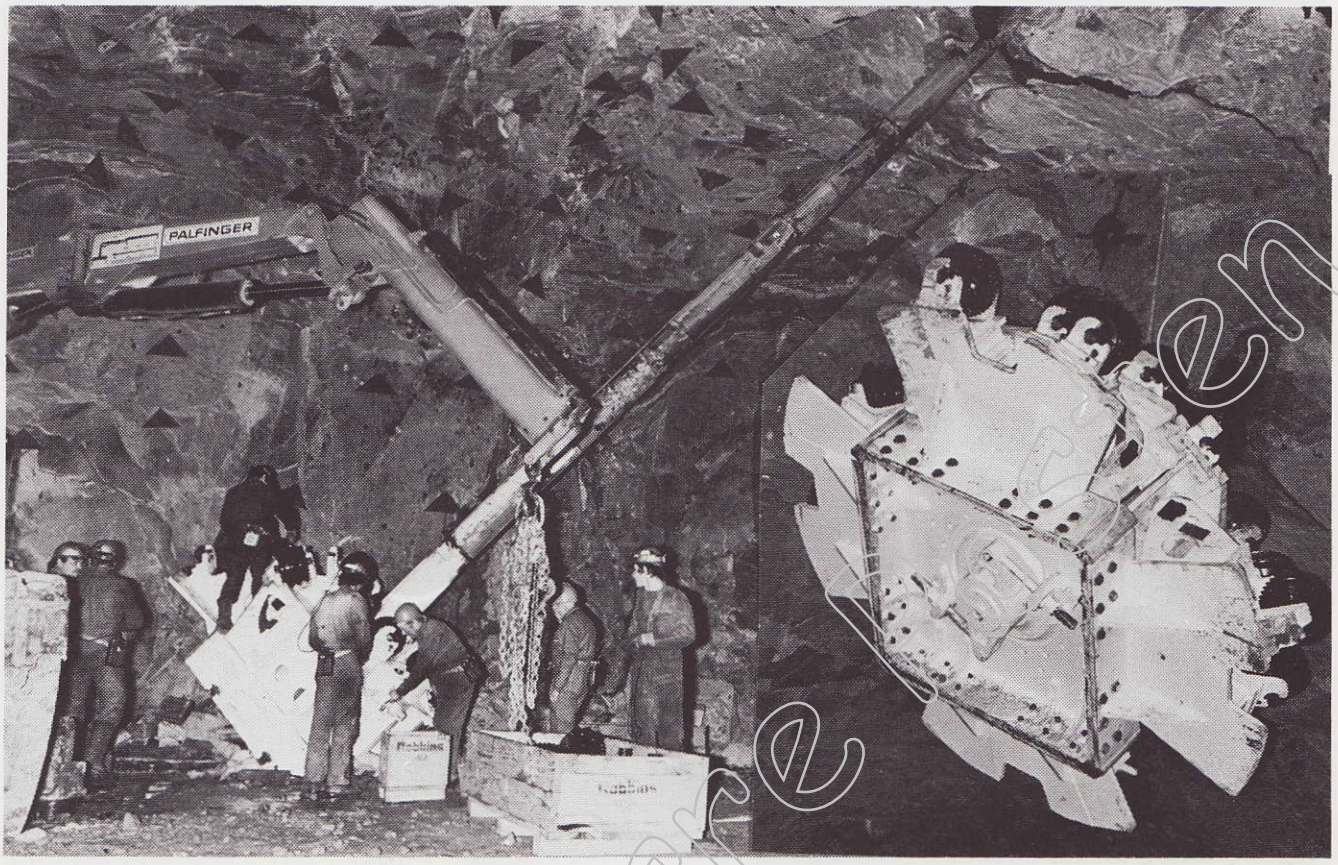

Boringen av trykksjaktene i Saurdal har startet opp. Til venstre på bildet blir fullprofilkronen gjort klar til opptrekking mens en til høgre og innfelt har knipset kronen i det den startet «gnagingen».
Diameteren på fullprofilkrona er 3,8 m og sjaktene er ca. 140 m lange.
Totalt skal det bores 4 sjakter.

Vernetjenesten

Fra årsmeldingen til Arbeidsmiljøutvalget går det fram at 1981 var et bra år m.h.t. skader ved anleggene. I alt ble det registrert 59 skader med 1 dag eller lengre fravær, mot 75 skader i 1980.

Den alvorligste ulykken var fall fra renskeplatt i Holmalitunnelen i Saurdal.

Hyppigste skadeårsak var fall, og mest utsatte kroppsdeler var fingre. Mange av skadene var av den typen som kanskje kan betegnes ubetydelige, så som at en skjærer seg i hånd og fingre med kniv eller at en snubler på vei til og fra arbeidet, klemmer hender og fingre i maskiner og utstyr o.s.v.

Hva er det som gjør at skader hender (forårsakes)?

Ved studier av statistikken for større områder har en funnet noen sammenhenger. Arbeidsplassens utforming, arbeidets vanskelighetsgrad, opplæring, avlønningsmetode (prestasjonslønn) osv. Tidligere brukte en ofte to årsakssammenhenger, menneskelige feil og feil på maskiner og utstyr, gjerne i forholdet 80/20. Så enkelt er det naturligvis ikke mulig å angi årsaker.

Det som slår en når et hendelsesforløp studeres er at det ofte er et sett av faktorer som spiller inn. En del forskere har funnet at for hver **alvorlig** ulykke skjer det ca. **30 mindre** ulykker og **hele 300** nesten ulykker.

Om en kunne sile ut de tilfellene som gir de alvorlige ulykkene var en kommet langt på vei til å kontrollere årsakssammenhengene. Dette er selvfølgelig svært vanskelig og det er vel bare gjennom sikkerhetsanalyser at en kan få et brukbart grunnlag for å vurdere risiko. Men det som gir risiko er ofte det en ikke behersker og helst ikke tar sjansen på.

Som et tankeeksperiment kunne en tenke seg at alle hendelsene som gir ulykker kunne samles som piller i et glass. D.v.s. 300 piller uten særlig virkning, 30 piller ville en bli syk av og 1 pille ville gi dødelig utgang. Alle pillene like. Hvem ville da ta «sjansen» på å ta en pille av glasset?

ARBEIDSSTED BEINLEI

Vinterlige forhold på Beinlei.

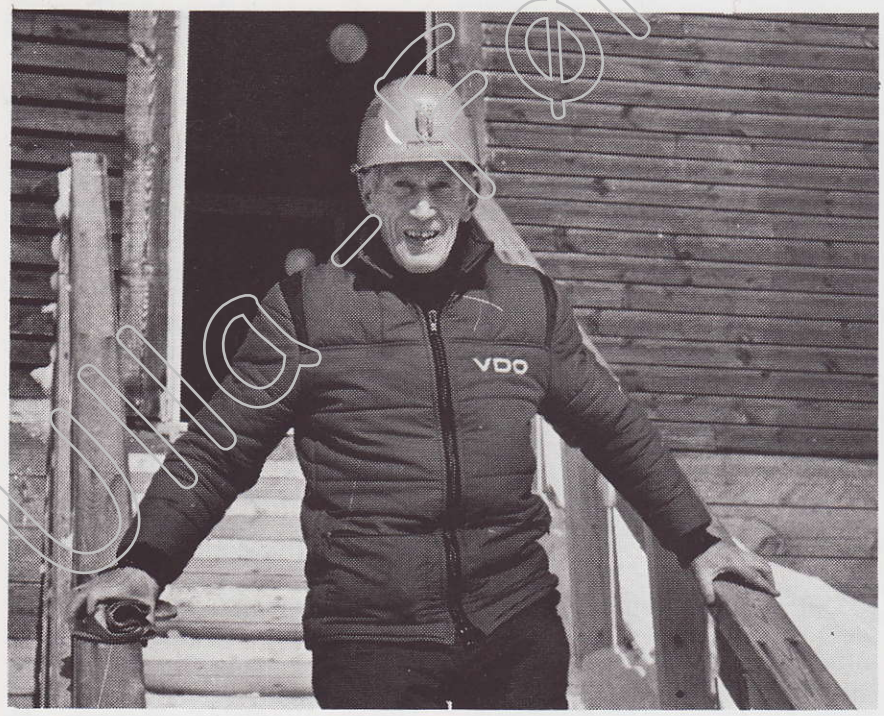

Vikarierende oppsynsmann Jon Skjærvold synes arbeidsgjengen på Beinlei er trivelig.

Arbeidssted Beinlei ble presentert i U-F Posten nr. 3-4 1980. Siden den gang er vi kommet langt inn i vinter nr. 2, og selv om driften var nedlagt i sommerhalvåret 1981, er nu tverrslaget ferdig, og drivingen av den 7.309 m lange overføringstunnelen mellom Storvatn og Undeknutvatn, igang på to stuffer. Tverrsnittet er på 40 m2.

Strekningen mot Storvatn er på hele 4.947 m og 300 m fra utslaget skal det drives en lukesjakt med 135 m lengde opp mot dagen. En venter å være framme ved lukesjakten i årsskiftet 1984/85, mens utslaget ventes å komme senhøstes i 1985.

På strekningen mot Undeknutvatn kommer en til lukesjakten etter godt 1700 m, der en venter å være på forsommeren neste år. Like etterpå kommer etablering av kryss for av-

Ula-Ørre Post

Lik en oase i ørkenen finner en denne riggnisja med bl.a. spiserom og verksted i tverrslaget dypt inne i fjellet.

grening mot Andre- og Tredjevatn. Tverrsnittet på disse to sidetunnelene blir trolig 18 m2, og lengden tilsammen 2.447 m. Lengden på tunnelen fra krysset ut mot utslaget i Undeknutvatn er ca. 648. Utslagene i de tre vannene nedstrøms lukesjakten må komme samtidig, og er ventet å finne sted sommeren 1985. Vanskelighetene med dette kan kanskje bli de største som en må takle ved denne overføringstunnelen.

Hittil har denne vinteren artet seg svært forskjellig fra forrige vinter. Vi var alle forberedt på en ny sesong med uvær og snøhindringer.

Ifjor var snøkjøretøy det eneste fremkomstmiddel som kunne brukes fra jul til ca. 1.ste mai.

Denne vinteren har vi med ganske få unntak, kjørt bil helt til nu fram mot slutten av februar. Dette er selvsagt en stor lette og langt mere bekvemt for mannskapet.

Bemanningen er denne vinteren 30 egne ansatte arbeidere, 6 stk. brakkepersonell, 7 mann entreprenøransatte, og 3 oppsynsmenn.

Også Beinlei har fått sitt videoutstyr. Og det verkar som om filmane fenger. Dei interesserte tittarane er frå venstre Jan Ove Guggedal, Hans Kolle, Trygve Hugdal, Bjarne Hustoft, Bengt Åge Sørvåg og Gunnar Juvet.

I sommersesongen (damsesongen) regner vi med å avgi ett mannskap, og skal drive med to vanlige skift.

Først fra sommeren 1983 regner vi med å drive med ensidig drift mot Storvatn, og med vekseldrift mot Undeknutvatn og Andrevatn. Dertil vil en da kunne drive lukesjakten ved Undeknutvatn.

Leiren må til den tid utvides med en brakke.

J.H. Bøe

KOKKENE PÅ BEINLEI

Fra v.: Berit Varberg, Birgit Søyland og Odny Storli i sofakroken idet koselege oppholdsrommet på «Kneppen».

På mange måter var det trivelegare i fjor då vegen var stengt så og seia heile vinteren, tykkjer kokkene på Beinlei. Vi var inne og slo av en liten prat med dei ein torsdag føremiddag. Isolasjonen gjorde at vi følte oss meire samansveisa då, fortel dei.

Sjefen, Birgit Søyland, frå Indre Ålvik kunne opplysa at dei til ei kvar tid er tre kokker på Beinlei. Sjølv går ho vanleg dagtid frå kl. 09.00 til 17.00 medan dei to hjelparane hennar, Berit Varberg frå Øvre Eidfjord og Odny Storli frå Oppdal går på skift frå kl. 04.00 til 14.00 og frå kl. 13.00 til kl. 23.00. Dermed kjem dei to under den såkalla «Nordsjøordninga» som inneber at dei etter to veker i fjellet har ei veke heilt fri. Då vi var der var det Anita Kåsene, den fjerde kokka på arbeidsstaden, som hadde friveke.

Ellers måtte dei innrømma at det nok kan vera meir praktisk i år med vareleveranse og slikt. No kunne dei få varene opp frå bygda kvar einaste dag om det sto på.

— Har vegen i det heile teke vore stengt i vinter?

— Ja, men berrre nokre få gonger, svarar Søyland. Og då berre over kortare tidsrom.

Men i eine uveret så måtte også dei som var på Storvatn ty inn her, legg Varberg til. Då vart det folksomt og travelt ei tid.

Søyland kunne ellers opplysa at dei ikkje har noko direkte reservelager med mat. Men noko fanst det alltid, så om det kneip så meinte ho nok at dei skulle kunna brødfrø arbeidsfolka både ei og to veker.

Familien Storli er ein retteleg anleggsfamilie. Både faren og to brødre arbeider her på Ulla-Førre, kunne Odny Storli fortelja. Dessutan hadde ho også ei søster på anlegg, men det var nordpå.

— Kva slags mat lagar de?

God gamaldags kost, svarar Søyland. — Ein dag i veka er det fisk. Og det er lite populært.

Men at dei nok skjemmer bort folka litt var tydeleg nok. Den dagen vi var på besøk var dei til dømes i full sving med å laga sylteflesk. — Vi må drøya kostpengane litt, forklarar Søyland.

Kva ligg kostøret på?

— Ja ettersom vi har forholdsvis få — d.v.s. 32-33 personar i kosten, så vert det noko dyrare her enn ved stormessedrift der ein kan kjøpa inn meir i stort, seier Søyland. Førebels har mannskapet betalt kr. 35,- pr. dag, og det ser ut til å greia seg.

— Stormessedrift ja — det er eit ømtoleg emne på anlegget. Kva tykkjer de?

Dette var tydeleg ei sak dei alle tre var opptatte av. Og synet, var nokså eintydig. Dei kombinerte spise- og sovebrakkene byr på så mange fordelar trivselmessig at ein må attende til dei.

— Har de nokon hobby?

— Det blir stort sett strikking og sying det, fortel Varberg. Ja, ei symaskin innkjøpt av velferdsmidlar, er flittig i bruk, supplerar Storli.

— Korleis er det med trim?

Eit hobbyrom er under arbeid, kan Søyland opplysa. Og vi vonar at det skal koma ein ergometersykkel der, den skal vi i så fall bruka.

Kva med skigåing?

Det vert lite, seier Varberg. I fjor vart det nokre turar, men i år har veret vore så pass dårleg at det ikkje har blittt noko hittil.

Dessutan går vi så pass lange skift at det ikkje vert så mykje overskudd att til fysiske aktivitetar, supplerer Storli.

— Reiser de til bygda på fritida?

Nei, det vert sjeldan det, seier Søyland. Så pass utrygt som veret har vore i år, så tek vi ikkje sjansen på det.

—Men de som har langfri reiser vel heim då?

Ja, eg reiser heim til Eidfjord, nikkar Varberg. Og eg reiser til Kvilldal og vitjar far min, seier Storli, eller besøkja andre vener eg kjente nede i bygda.

Vi var også ein tur innom i «kneppen», må vita. Og der hadde dei tre eit riktig triveleg oppholdsrom. Med farge-TV og private gardiner. Anleggsgardin med «vassmerr» og det heile tykte dei lite om, forsto vi.

Ellers fekk dei i første omgang utlevert eit svart-kvitt TV, fortel Søyland indignert. Men då slo vi alle i bordet og så vart det farge.

Vårt siste spørsmål til dei tre var kva dei tykte om lønsnivået for kokker, ja kvinneleg arbeidskraft på anlegget i det heile, samanlikna med mennene.

— Nei, vi tykkjer at lønene er brukbare vi. Dette var dei alle tre tydeleg heilt einige om. Og det er sanneleg ikkje verst det i dagens kravsamfunn å møta folk som er fornøgde med noko som helst og slett ikkje med lønsnivået.

Fra helse fronten

HELSE

Helse er en tilstand av fullkomment kroppslig, mentalt og sosialt velvære, og ikke bare fravær av sykdom eller svakhet. Dette er verdens helseorganisasjons nokså ambisiøse definisjon.

Helse er således ikke noe man har eller får, men noe man må arbeide for og streve henimot, både samfunnet og den enkelte. Fysisk aktivitet, riktig kosthold, begrensing av alkoholkonsumet, ingen røyking, tilstrekkelig søvn osv. hører til det den enkelte selv kan bidra med for å bevare helsen. Vi skal her og kanskje i noen senere innlegg konsentrere oss om det første punktet.

FYSISK AKTIVITET

Det er vår erfaring fra helsekontrollene at mange ikke har annen fysisk aktivitet enn den de får på arbeidet. En del tror at de får nok mosjon på denne måten fordi arbeidet er tungt, men sannheten kan være at arbeidet er direkte helseskadelige pga. feil arbeidsstillinger, feil overbelastninger, stressende arbeidstempo etc. Vanligvis er det heller ikke særlig egnet til å bedre kondisjonen. Dertil bevirker kroppsarbeidet at en blir så sliten at en ikke orker å bevege seg mer den dagen. Således kan de som har stillesittende arbeid ha den fordel at de er mer opplagte til å gjennomføre et treningsprogram på fritiden.

Fysisk aktivitet spiller en viktig rolle i forebyggelse og behandling av en rekke sykelige tilstander. Først og fremst sykdom i bevegelsesapparatet — muskler - ledd, men også andre kroppslige og endog nervøse lidelser. Som sikkert mange vet mener man at fysisk inaktivitet er en medvirkende årsak til den type hjertesykdom som fører til hjertekrampe og infarkt. Dødsrisikoen er dobbelt så stor hos de som rammes av slik hjertesykdom dersom de er fysisk inaktive.

Fysisk aktivitet er særlig viktig under rekonvalesens etter sykdom, skader, og operasjoner. Ikke sjelden støter dette på motstand fordi rekonvalesenten mener han helst bør ta det med ro. Erfaringen viser også at fysisk aktivitet er særlig viktig for eldre, for å bremse aldersforandringene i bevegelsesapparatet og bedre den fysiske og psykiske tilstand. Undersøkelser tyder på at visse alderdomsforandringer ikke nødvendigvis skyldes alderen som sådan, men en gradvis tiltakende inaktivitet og bruk av de forskjellige organer i kroppen.

«KONDISJON»

Det er mulig å få et uttrykk for den enkeltes «kondisjon» ved at man sykler på ergometersykkel og gjør pulstellinger.

Som en hjelp i oppbyggingen av den fysiske form hos de ansatte kunne vi tenke oss å gi tilbud til de som vile være med på det, om å følge formutviklingen deres på denne måten. Vi håper at interessen er stor.

Med hilsen
Bedriftslegen

Ulla - Førre Posten

ODDATJØRN

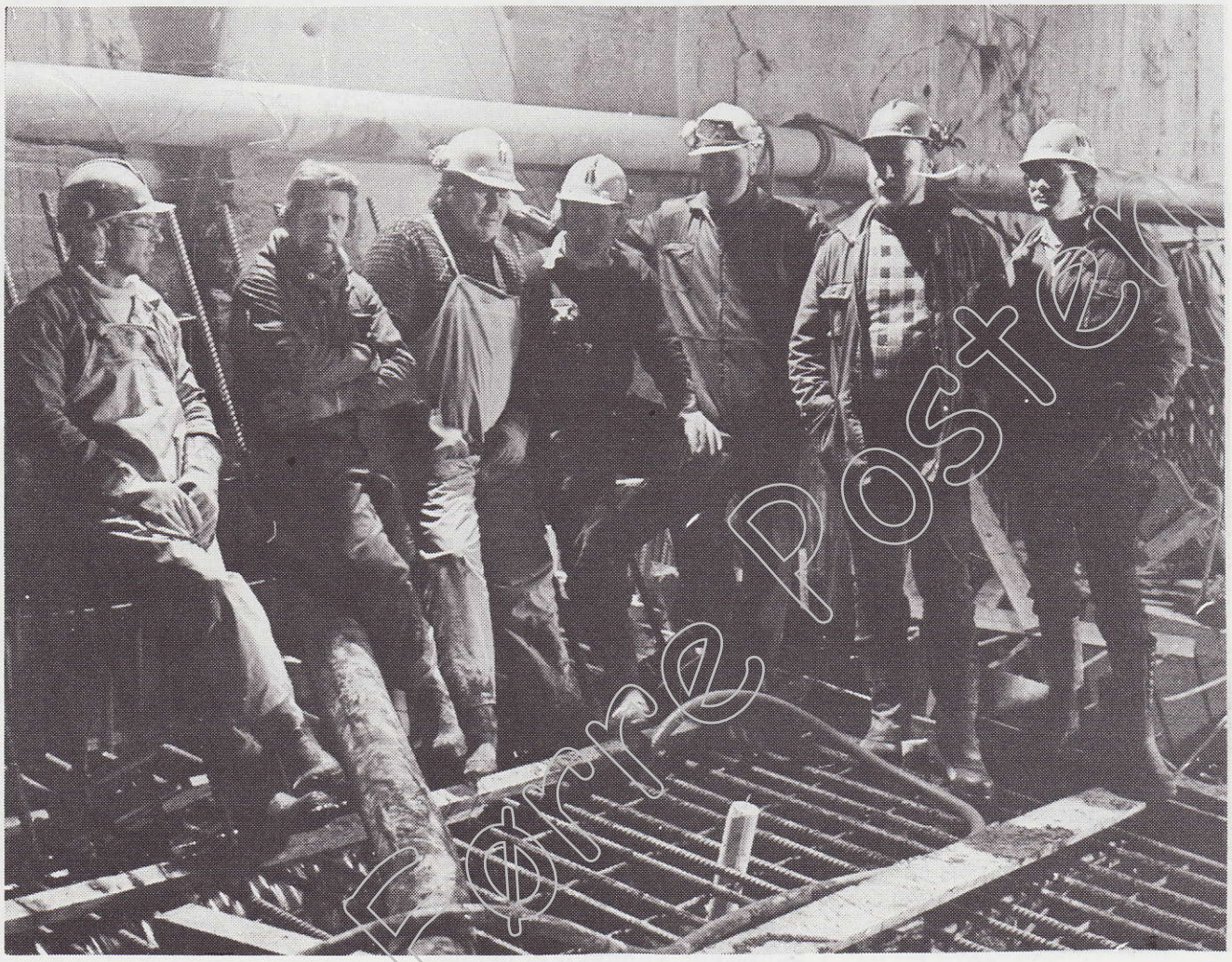

«Støpegjengen» poserer for fotografen: Fra venstre: H. Moen, L. Kristoffersen, T. Helle, S. Opedal, T. Tretnes, O. Tveit og H. Bergsland.

SNITT ODDATJØRNDAMMEN

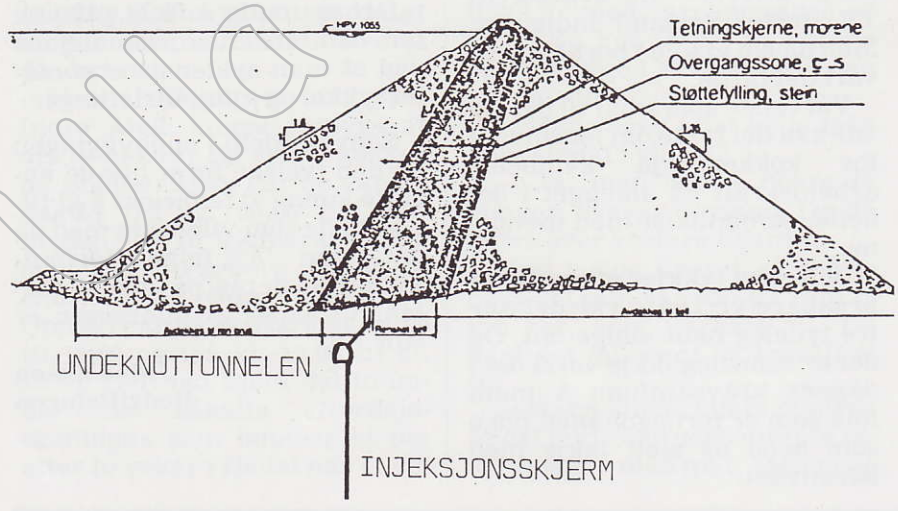

For uten tunneldriften mot Saurdal er der tre større arbeidsoppgaver i forbindelse med Oddatjørndammen denne vinteren.

Det som har kommet lengst og som snart er ferdig, er montasjen av tappearrangementet til Oddatjørndammen. Det består av en spjellventil og en påfølgende kuleventil. En regner med å ha gjort unna det meste av betongarbeidene til påske.

Den store jobben må sies å være utstøpingen av den delen av Undeknuttunnelen som går under dammen. På det laveste ligger dammen bare 20 m over tunnelen. Det er 205 m som skal

Ulla-Førre Posten

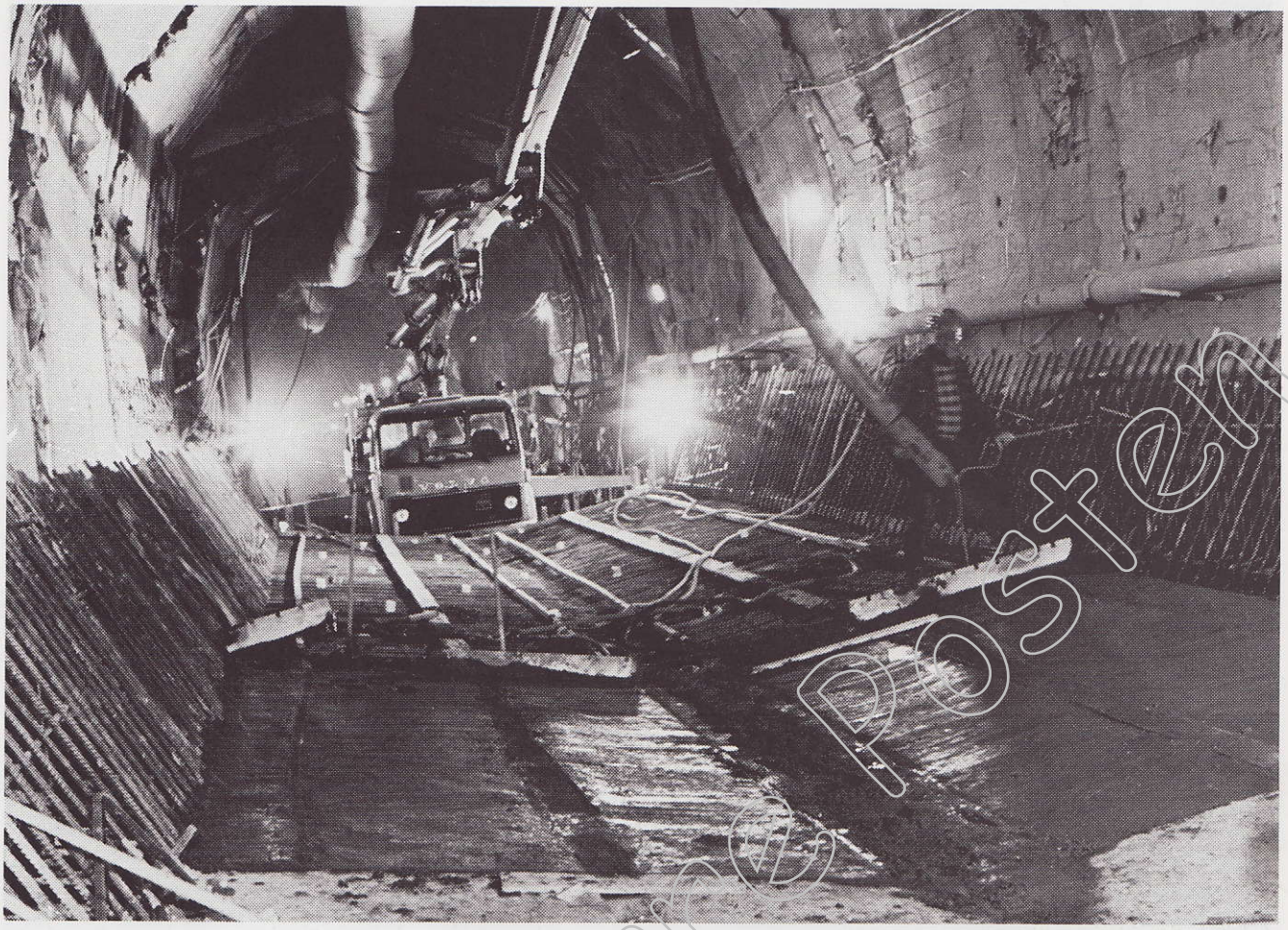

Sålen støypes i seksjoner a 10 m.

støpes ut sammenhengende og utstøpingen skyldes en særdeles dårlig fjellkvalitet og den faren dette medfører for utrasinger opp mot damkjernen.

Før utstøpingen var det nødvendig med en for-injeksjon for å stabilisere fjellet best mulig samt en kontakt-injeksjon av sikringsstøpene som ble utført under driving. Til denne injeksjonen har det gått med 122 tonn sement.

Noe over 3000 m3 løsmasse er kjørt ut i forbindelse med sålerensken. Målet er å bli ferdig med sålestøpen til påske.

Det resterende tverrsnitt vil bli støpt ut i seksjoner a 10 m. Til dette er det laget et støpeskjold som vil bli plassert på skinnegang. Det er meningen at arbeidet skal være ferdig til ferien.

Etterinjeksjonen vil skje gjennom 1600 utsparinger (boranvisere) som går gjennom

Over til side 26

P.g.a. av de ekstreme vinterforholdene på Oddatjørn er betongblanderiet bygget opp inne i fjellet.

Ulla-Førre Posten

Sverre Brevik takker av

Avd.leder Hans Vestad overrekker Sverre Brevik anleggets gave.

Anleggsarbeider Sverre Brevik hadde nylig sin siste arbeidsdag i Saurdal. I den anledning trommet arbeidsledelsen i Saurdal sammen til en liten høytidlighet der det ble disket opp med kaker og kaffe og Brevik fikk overrakt en gave fra anlegget.

Brevik begynte på Ulla-Førre i august 1979 og har arbeidet på Oddatjørn og i Saurdal.

Sin arbeidsdag i NVE startet han imidlertid så langt tilbake som i 1949. Det var på Aura og der ble han til 1954. Da hadde han tidligere arbeidet snaue 2 år i Vegvesenet. På Tokke var han så fra 57 til 64. Så Aura igjen fra 64 til 69, Dernest Trollheimen en kort periode i 1970 før Grytten fra 70 til 77. Og som sagt på Ulla Førre fra 79. Totalt har Brevik arbeidet i NVE i 26 1/2 år.

Fra venstre: Solveig og Sverre Brevik, avd.leder Hans Vestad, oppsynsmann Fridolf Thoresson og hovedoppsynsmann Olv Skjefstad rundt kaffebordet.

Vi takker for godt samarbeid og ønsker Brevik til lykke med pensjonisttilværelsen.

Ulla-Førre-Posten

Hylen kraftverk ferdig

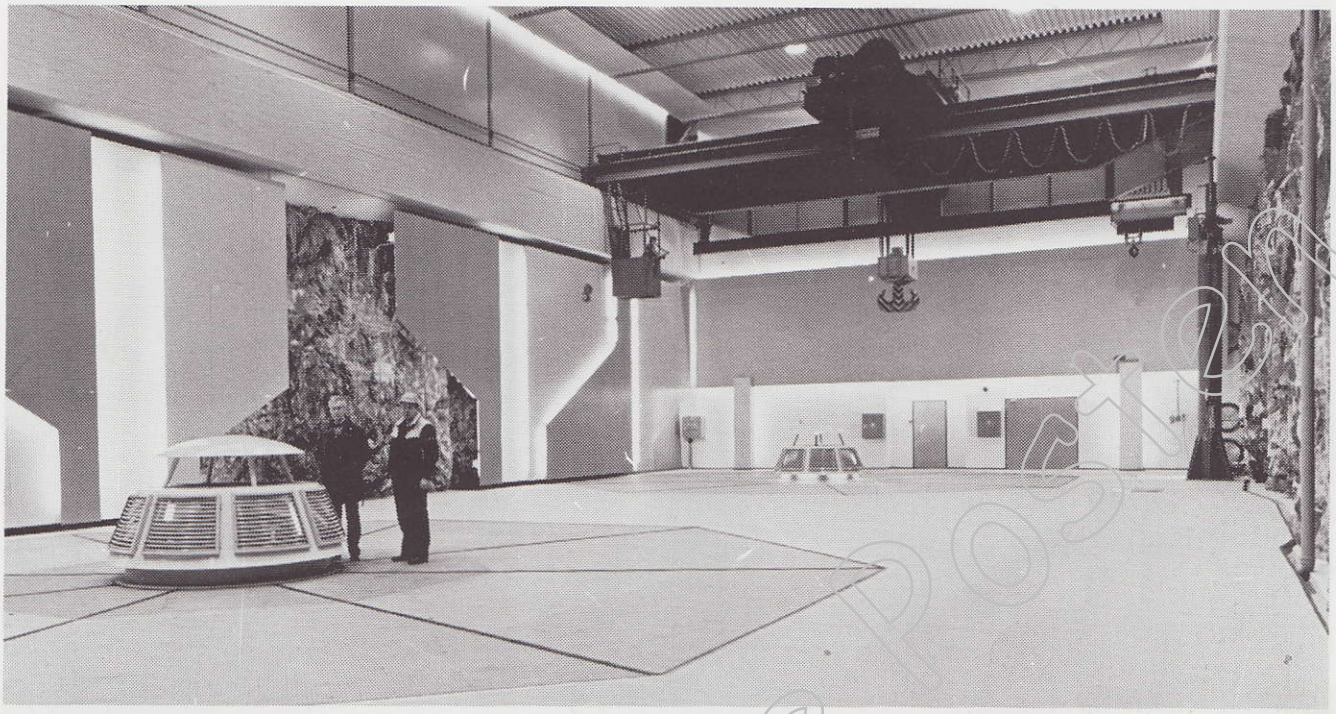

Stasjonssjef Jon Deilkås i Vestlandsverkene og hovedoppsynsmann Vetle Nesheim inspiserer sluttarbeidene i den lyse og trivelige kraftstasjonshallen.

De innvendige arbeidene på Hylen Kraftverk ble nylig avsluttet. Hovedoppsynsmann Vetle Nesheim kan opplyse at i løpet av forsommeren vil også siste hånd bli lagt på arbeidene utendørs. Det som gjenstår her er bortkjøring av verksted og brakker samt diverse planerings-, oppryddings- og istandsettingsarbeider.

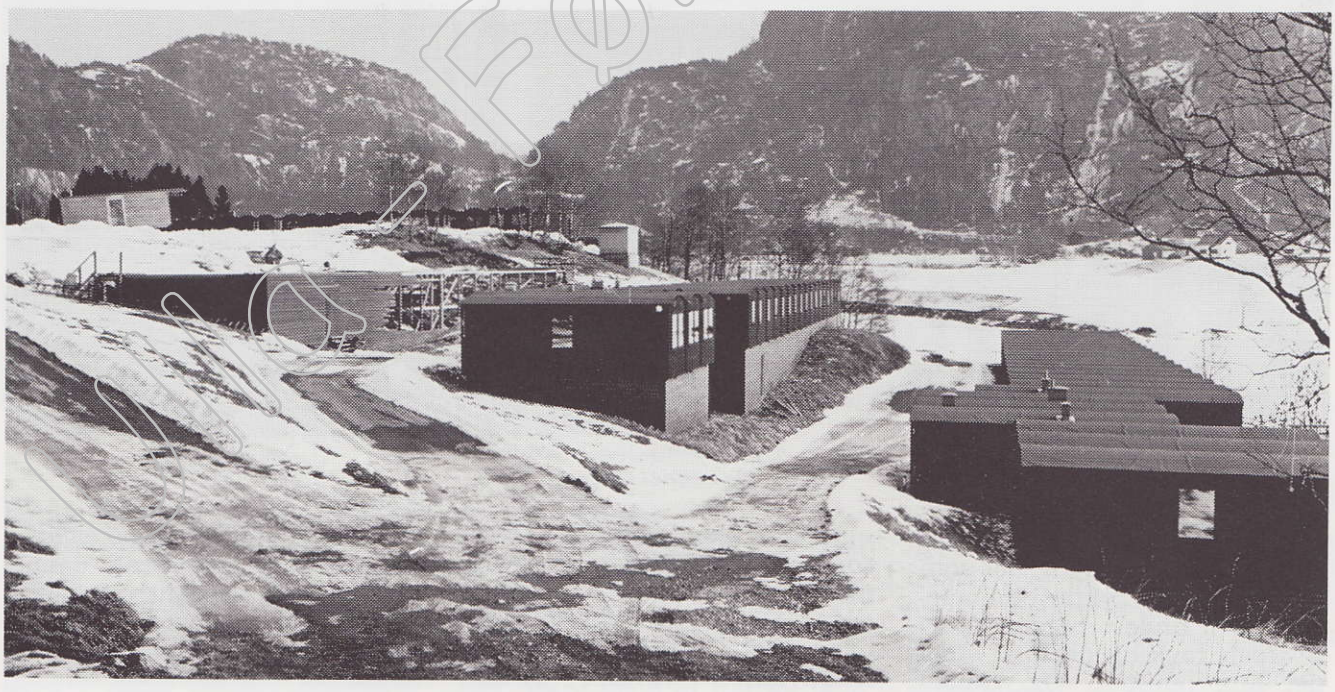

Også forlegningen for Hylen kraftverk, Bjørkeneset brakkeleir, skal nå ryddes. De første brakkene er allerede skipet til Øykjalia i Stølsdal.

Pumpestopp i Oddatjørntunnelen

Mens det automatiske overvåkingssystemet ble reparert

Og vannet steg---

I Oddatjørntunnelen mot Saurdal skjedde nylig det som en mest av alt frykter i tunnelene våre under helgefravær. Trafoen røyk og dermed stoppet alle pumper. Og vannet steg...

Normalt hadde dette forsåvidt ikke vært så farlig ettersom strømtilførselen til pumpene både i Oddatjørntunnelen og på Beinlei blir automatisk overvåket. Vanligvis blir helgevakten varslet straks strømmen brytes.

Uheldigvis så var mottaksenheten for det automatiske varslingsanlegget akkurat denne helga i Oslo for kontroll. Hell i uhellet var imidlertid at stoppen ved en ren tilfeldighet ble oppdaget allerede søndag ettermiddag.

Dermed kom en i gang med ut-

Ulla-Førre-Posten

Alarmsenderen som gjorde sin plikt.

pumpingen et halvt døgn tidligere enn hva en ellers ville ha gjort.

I slike tilfeller er det ofte fristende å legge hele skylden på teknikken. Og selv om den også i dette tilfellet var den indirekte årsak til manglende varsling, så er det ikke riktig å si at den sviktet.

For mottaksenheten varslet strømbrudd den! I Oslo. Ingeniør Hilde på Elektroavdelingen kan bekrefte at mottakeren slo ut slik den skulle den. Bare synd at det da ikke var noen i nærheten som kunne tyde alarmen.

Med til historien hører også det at de dyktige og driftige tunnelfolka på Oddatjørn denne uka maktet å drive 56,5 m (56 m2) tunnel, selv om pumping og ukerensk medførte 2 1/2 skifts stopp!

Nytt pensjonsgrunnlag for overenskomstlønte arbeidere

Forbruker- og administrasjonsdepartementet har fastsatt nye lønnstrinn for pensjonsinnskudd og pensjonsgrunnlag for timelønte arbeidere. Dette er justert opp med fra 1 til 8 lønnstrinn, varierende for de forskjellige yrkesgrupper.

Justeringen er gitt virkning fra 1. mai 1978, og det er avtalt at differansen mellom gammelt og nytt pensjonsinnskudd skal ettertrekkes fra denne dato. For de som har vært i arbeide i hele perioden fra 1.5. 78, er trekket utregnet i tabellen nedenfor. De som har vært i arbeid bare en del av perioden, får trekket tilsvarende redusert. Det er verdt å merke seg at pensjonsinnskuddet blir trukket av bruttolønn, før skatt, slik at utslaget på nettolønn for de fleste er atskillig mindre enn det trekket egentlig viser.

	Fra Ltr.	Til Ltr.	Trekk 1/5-78 — 30/4-80	Trekk 1/5-80 — 30/4-81	Trekk 1/5-81 — 28/2-82	Tilsammen
Tunnelarbeidere	22	25	715,20	397,-	309,-	1421,20
Verkstedarbeidere	18	22	792,—	432,-	345,-	1569,—
Elektroarbeidere	18	23	1027,20	562,-	445,-	2034,20
Maskinførere	21	23	456,—	253,-	199,-	908,—
Anleggsarbeidere	21	22	220,80	123,-	99,-	442,80
Sjåfører	16	22	1089,60	594,-	475,-	2158,60
Div. fagarbeidere	19	24	1111,20	613,-	485,-	2209,20
Lagerbetj. hj.mont. m.v.	16	19	465,60	253,-	202,-	920,60
Stikn.hj. o.l. o/18 år	8	16	847,20	485,-	386,-	1718,20

Hjorteland

Etter å ha mottatt en rekke henvendelser om når tid arbeidene på Hjorteland vil komme i gang, skal Ulla-Førre Posten her prøve å gi en foreløpig orientering. For å få avklart de mest aktuelle problemstillinger har vi kontaktet avdelingsleder Egil Lund og stilt han noen spørsmål:

— Når tid regner en med å komme i gang på Hjorteland?

— Arbeidene vil bli satt i gang så snart snø og frost slipper taket. Det vil si rundt påske.

— Hvem skal stå for drivingen av tunnelene?

— Drivingen skal foregå i egen regi. Opplasting og utkjøring derimot vil bli vurdert bortsatt på entreprise.

— Vi har også vurdert skinnedrift på avgreningen mot Sandsa, men dette er ikke endelig avgjort.

— Hvor store kvadrater er det tale om?

— Adkomsttunnelen er 30 m3 og 450 m lang, drivingen vil her starte i løpet av sommeren.

— Avgreningen til Mosvatn er 18 m2 og 1540 m lang, mot Sandsa er kvadratet 18 (8,5 m2 v/skinnedrift) og lengden 5080 m.

— Et spørsmål som svært mange drivere og reparatører er opptatt av er riggtype. Er det tatt noen avgjørelse om det blir nytt eller brukt utstyr?

— Det jeg kan si nå er at det skal kjøpes nytt boreutstyr, men hvilket merke eller fabrikat er ennå ikke avgjort.

— Vi takker Lund for orienteringen og håper dette er tilstrekkelig i denne omgang. Vi vil ganske sikkert komme tilbake til arbeidsstedet her i bladet på et noe senere tidspunkt.

Øivind Helgebostad pensjonist

En av de virkelige veteranene i NVE, Øivind Helgebostad går nå over i pensjonistenes rekker. Helgebostad som har arbeidet i NVE i godt og vel 30 år startet på Aura i 49. Fra 57 til 61 var Innset hans arbeidsplass. På Ranaanleggene var han i hele 9 år, fra 61 til 70. Deretter stod Skjomenanleggene for tur. Der ble han til 76 da han ble overført til Ulla-Førre.

Vi takker for godt samarbeide og ønsker Helgebostad til lykke med pensjonisttilværelsen.

★ *Oddatjørn*

begge armeringslagene og som da senere vil bli boret opp til ønsket lengde (5 til 10 meter).

Midt i denne utstøpingen er det en 20 m lang stoll hvor der foregår daminjeksjon. Det som gjenstår er en 50 til 80 m lang vifte som skal sammenflette injeksjonen gjort i tunnelen med dypinjeksjonen gjort fra dagen. Injeksjonshullene langs sålen i tunnelen har en dybde på 80 m og går over en strekning på 40 m.

Ser en på daminjeksjonen totalt så har den til nå krevd 1100 tonn sement og 150.000 ltr kjemiske midler.

I deler av injeksjonen fra Undeknuttunnelen har det vist seg umulig å oppnå tetthetskravet på 1 Lugeon ved sementinjeksjon. (1 L = 1 ltr vann pr. meter pr. min. pr. 10 kg/cm2). Flere typer av kjemiske injeksjonsmidler har vært forsøkt og det som brukes nå heter Siprogel. Den lages i Frankrike og må fraktes hit i termovogner.

Det er viktig å få fullført disse jobbene slik at en kan komme i gang med magasineringen tidligst mulig i år.

H.B.

Fullprosjektmaskina

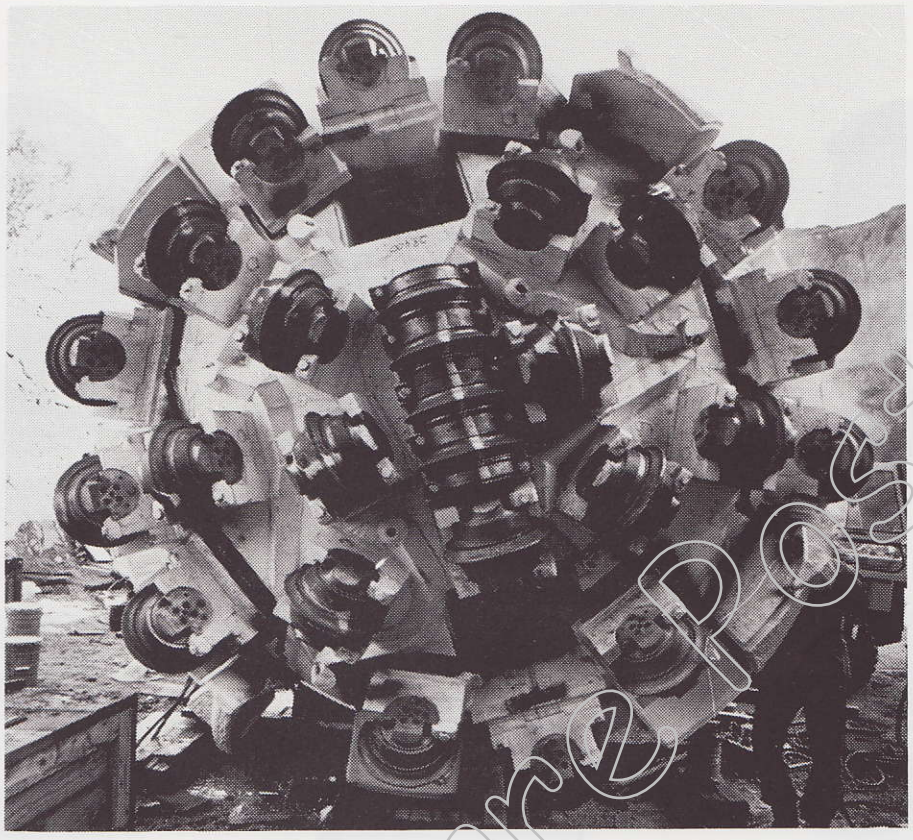

No er eg endeleg ferdig laga
og skal til Norge draga.
Ein tur over havet i båt,
jau, det vert ein underleg låt.

Endeleg over havet det ber
med vind, regn og ruskever.
Nei, sjå, Norge i sikte,
jau, det var dette NVE likte.

Inn Jøsenfjorden det går
og snart på kaien eg står.
Store kraner her er,
og folk går rundt meg og ser.

Oppå ryggen min dei går,
ikkje sjefen min, han står.
Dirigerer med armar og bein
og seier: «now you are mine».

Med sjakkel i rygg og på mage
eg opp til fjells skal draga.
Ein lastebil stor og sterk,
dreg meg opp til NVE's verk.

Utanfor tunnelen eg står
og tenk ein presenning eg får.
Sjefar og drenger dei bilde tar,
nett som om eg filmstjerne var.

Alle som var «over there»,
jau dei ser eg att her.
No vert eg sveist både framme og bak,
og så ber det rett på sak.

Ein tyskar det skal eg ha,
han etter meg, eg må dra,
Han må vera NVE's flause,
for dei kalla han «Grosse Scheisse».

Endeleg er det «prøvedagen»,
tyskaren, han skal få stein i magen.
No skal eg bora og laga hol,
omtrent som ei åme i kål.

Nei å nei, du verden så hardt,
dette hadde ingen frå Norge klart.
Mang ein kuttar har fått både kakk og klor,
så her er det ingen kjære mor.

Eg trur eg sluttar her,
for snart ei mil eg inne er.
Kanskje til hausten, eg kjem att,
hvis ikke NVE meg ut har tatt.

Operatør

Ung Fønn Poster

VI GRATULERER

60 ÅR

Håkon A. Elvheim
Saurdal 21.02

Gerda A. Langmo
Klypa 02.03

Egil Hafstad
Kvilldal 18.02

John Grønsberg
Saurdal 03.01

Arne Vangen
Garaneset 27.02

Edvard Mælen
Saurdal 26.02

50 ÅR

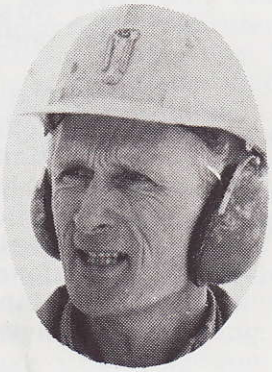

Lars Johan Hjeltnes
Saurdal 04.02

Dessuten Borgny Grønlien
Saurdal 16.02. (Sykemeldt)

Ula - Førre Postlag

HF-TRYKK — ODDA